ПАГОНЯ

РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД: ГОРАДНЯ — ВІЛЬНЯ — БЕЛАСТОК

ЗАСНАВАНА Ў 1920 г.

№ 17 (31) 18—24 чэрвеня 1993 г. Кошт 5 рублёў

У КАРЭЛІЧАХ ёсьць усё, апроч крызісу. Падарожныя зацемкі.

Амэрыканскі беларус **ЯН ПЯТРОЎСКІ** з Фларыды.

ВУНІЯЦКАЯ ЦАРКВА — шлях да яднаньня нацыі.

ЯК АБРАБАВАЛІ й разьдзелі польскага турыста. З крымінальнай хронікі.

Горад будуецца

Нягледзячы на ўсе нашы цяжкасьці, працягвае разьвівацца магістральна-вулічная сетка Горадні, прыстасоўваецца да патрэбаў сучаснага горада, вядзецца рэканструкцыя вуліцы Будзёнага, дзе мяркуецца пракласьці тралейбусную лінію.

Працягваецца будаўніцтва бульвара 60-годдзя Вялікага Кастрычніка. Плянуецца таксама прадоўжыць вуліцу Рэпіна да вуліцы Суворава, каб прапускаць па гэтай магістралі транспарт з боку мяжы.

Праўда, калі ўсё гэта будзе скончана, наўрад ці каму-небудзь вядома.

М. ДУБРАВІН.

РАДА

3 чэрвеня 1993 г. аднавіла свае сходы Каардынацыйная Рада беларускіх згуртаваньняў у Летуве. Рада вырашыла, што будзе ня толькі каардынаваць дзейнасьць згуртаваньняў, але й возьме на сябе ролю афіцыйнага прадстаўніка грамадзкіх беларускіх арганізацый перад дзяржаўнымі ўстановамі Беларусі й Летувы. Апроч гэтага, Рада не прызнала сваім удзельнікам таварыства Беларускай Мовы Віленскага краю. Па-першае, гэтае таварыства ад пачатку не выконвае рэглямэнту Каардынацыйнае Рады, а па-другое, старшыня ТБМ М. Матусевіч і сакратар Ю. Гіль толькі й займаюцца тым, што публічна дыскрэдытуюць усе астатнія беларускія арганізацыі й самую ідэю беларускага адраджэньня на Віленшчыне.

В. С.

Фатаграфаваў **А. УЛАДАСЕВІЧ.**

У інстытуце біяхіміі

У гарадзенскім Інстытуце біяхіміі Акадэміі Навук Беларусі адбылося першае паседжаньне нядаўна створанай суполкі ТБМ. Размова ішла аб паходжаньні беларускай нацыі і нашай дзяржаўнасьці, аб племені «літва», Полацкім княстве й княжаньні Міндоўга ў Навагрудку. Па пытаньні даробку летувісаў ды беларусаў у культуры ВКЛ адбылася дыскусія.

З рэфератам на паседжаньні выступіў кандыдат біялягічных навук, старшы навуковы супрацоўнік інстытута І. Заводнік. Кіруе суполкай доктар біялягічных навук прафэсар Г. Кавалеўскі. Тэбэзмаўцы прапанавалі сваім калегам дапамогу ў перакладаньні на дзяржаўную мову навуковых тэзісаў і артыкулаў.

(ск).

Ляснулі даляры

Адзін жыхар г. Находка, што ў Расеі, меўся добра зарабіць у Польшчы. 3 тысячы даляраў сканфіскавалі ў яго на гарадзенскай мытні. Як ён патлумачыў мытнікам, наяўнасьць валюты папросту забыўся адзначыць у выязной дэклярацыі. Ляснулі, лічы, 4 млн. рублёў, калі паводле гарадзенскага курсу.

СС-Н-22

ЗША маюць набыць у Расеі з Украінай ракеты СС-Н-22. Амэрыканцам карціць даведацца сакрэту гэтай савецкай зброі. Ракеты асабліва выніковыя ў марской вайне. СС-Н-22 можа ляцець усяго на вышыні 5 мэтраў над паверхняй мора з хуткасьцю 3000 км за гадзіну, удвая хутчэй за распаўсюджваньне гуку. Кінэтычнай энэргіі адной ракеты стае на тое, каб пераламіць надвая вялікі сучасны карабель.

■ Абураюцца гарадзенскія вэтэраны, што ля помніка Леніну няма, як заўсёды было ўлетку, кветак. Але ж Зелянгас, які рабіў гэта па загаду гаркама, зараз бяз грошай «дзеля ідэі» не згаджаецца ісьці на страты.

■ Гарадзенскі спартыўны стадыён болей не называецца «Чырвоны сьцяг». Зараз ён, як і наш футбольны клюб, папросту «Нёман».

Ф. М.

ДНЯМІ ў Горадні на балконе дома кіраўніка адміністрацыі вобласьці зьявілася спадарожнікавая тэлеантэна.

(аб).

У Варшаве з 26 па 30 ліпеня ладзіцца нацыянальная выстава прамысловых тавараў «Беларусь-93». Для беларускіх прамыслоўцаў гэта яшчэ адзін шанц паказаць свой тавар у суседняй краіне і навязаць кантакты для далейшага супрацоўніцтва.

(ав).

«Маланка» у Парыжы

Фальклёрны беларускі танцавальны ансамбль «Маланка» з Бельска браў удзел у Міжнародным фэстывалі ў французкім горадзе Сананбэр. У французаў склаліся цёплыя ўражаньні аб беларускім фальклёры, толькі яны ніяк не маглі ўцяміць, чаму калектыў беларускі, калі краіна называецца Польшча. Усё роўна было шмат падарункаў і цёплых апладысмэнтаў.

А беларускія артысты з Польшчы мелі магчымасьць упершыню наведаць Парыж і пазнаёміцца з горадам.

(ав).

● *Пошта*

Чытаю вашу газэту

На вашу газэту па шматлікіх прычынах я не магу падпісацца, але калі бываю ў тым ці іншым горадзе на Гарадзеншчыне, заўсёды купляю яе ў шапіках. Шмат ёсьць у ёй староўчага й цікавага, нешта мне здаецца адмоўным.

Мабыць, нечым «Пагоня» падобна да беластоцкай «Нівы», аднак ваша газэта мне больш падабаецца.

Лічу, што правапіс Тарашкевіча, на якім друкуюцца ўсе восем старонак вашай газэты, для многіх гучыць вельмі штучна. І не патрэбна рабіць выгляд, што мы нічога не заўважаем, таму што відавочна, як ворагі беларусізацыі выкарыстоўваюць гэта ў сваіх антыадраджэнцкіх выступах, «тарашкевіца» незнаёмая беларускаму народу. Таму, на маю думку, большасьць матэрыялаў трэба друкаваць нармаванай мовай, а адну-дзьве паласы — «тарашкевіцай».

Па-другое, артыкул у № 13 В. Задалі. Я згодзен з аўтарам цалкам. Больш таго, мне даводзіцца бываць на Беласточчыне у шмат якіх гарадах і вёсках. У Гайнаўцы ўжо дзесяць ці пятнаццаць гадоў будуецца музэй Беларускай культуры й невядома, колькі яшчэ будзе працягвацца гэта будаўніцтва з-за адсутнасьці сродкаў.

А вось на Беларусі польскія арганізацыі ці ня ў кожным горадзе будуюць культурныя цэнтры, школы, і ўлады лагодна ставяцца да іхніх праблем.

На жаль, што патрэбна для Беларусі й беларусаў, уладамі ігнаруецца, бо нідзе, ні ў вярхах, ні ў нізах, нават і блізка няма ніякага патрыятызму.

Паўсюдна могуць зьневажаць, выступаць супраць усяго беларускага розныя асобы й нават цэлыя арганізацыі, а ім за гэта — анічога, ніякага штрафа ці спагнаньня.

Вось такія мае ўражаньні. А «Пагоні» жадаю толькі посьпехаў.

М. БАРЫСІК,
г. Пінск.

Гэнрых Бекіш стаў першым на Гарадзеншчыне арбітрам міжнароднага класа па баскетболу. Гэтага ганаровага званьня ён быў удастоены на міжнародным фестывалі ў сталіцы Славакіі — Браціславе.

«Пагоня» віншуе Гэнрыха й жадае посьпехаў цяпер ужо на сусьветных баскетбольных пляцоўках.

(ма).

Кітайскі камунізм і крыху сэксу

Сотні гарадзенцаў сёньня рэгулярна наведваюць аграмадную краіну на Усходзе — Кітай або Кітайскую Народную Рэспубліку (яшчэ нядаўна й у нас была савецкая, сацыялістычная...). Калі раней кітайскія камуністычныя лідэры былі яшчэ горш тупагаловымі за савецкіх (прыгадаем хаця б «культурную» рэвалюцыю), дык цяпер сітуацыя іншая. Хітрыя партыйцы здолелі захаваць сваю ўладу, пакінуць народ у нэндзе й тым часам нарабіць процьму танных тавараў «для народа», над вырашэньнем чаго марна «працавала» Кпсс, ды сканала, ня даўшы сабе рады: тавараў у нас заўсёды хранічны недахоп. У астатнім сітуацыя ў Кітаі моцна нагадвае нашы часы «перабудовы», калі партыі нарэшце давялося «дазволіць» сэкс. Гэх, капэзс-капэзэс! Ня кпіць трэ было з тых вузкавокіх, а вучыцца ў іх: сэкс дазволілі, але й тавараў нарабілі, ды ўладу сваю «народную» захавалі. Але цягнік пайшоў ужо...

Дык вось. Мужныя гарадзенцы ды гарадзенкі самаадданa пераадольваюць тысячы кіламэтраў цяжкой дарогі, часам рызыкуюць жыцьцём ды грашыма дзеля таго, каб мы маглі мець тандэтныя кітайскія красоўкі й г. д. Але гэтыя людзі ня маюць магчымасьці пазнаёміцца лепш з жыцьцём братняй краіны, а пагатоў са зьменамі ў камуністычным грамадзтве, ня могуць чытаць кітайскіх газэт. Дапамога ў гэтай справе артыкул з газэты «Нью-Ерк Таймз», які мы друкуем ніжэй.

(Матэрыял чытайце на 6-й стар.).

ГРАМАДЗТВА

Каго гадавалі, таго й маеце

Фатаграфаваў Б. МЕШЧАРАКОЎ.

У траўні ў вялікай зале Гарадзенскага вабласнога выканаўчага камітэта адбыўся пленум таварыства вэтэранаў. Мне спадабалася, што многія вэтэраны клапаціліся пра ўшанаваньне загінуўшых паплечнікаў па барацьбе. З цікавасьцю я слухаў зьвесткі пра барацьбу Арміі Краёвай, пра вынішчэньне акоўцамі мірных беларускіх сем 'яў, забойствы жанчын і дзяцей.

Засмуціла мяне адно. Гэта тое, што вэтэран з Лідчыны абураўся, чаму ў Лідзе зьбіраюцца паставіць помнік Францішку Скарыне. Гэта, мауляў, паменшыць сродкі на помнікі вэтэранам Другой Сусьветнай вайны. Другі выступовец абураўся, што таварыства Кастуся Каліноўскага з Горадні ставіць непрымальныя для яго, вэтэрана, прапановы. Толькі гэтыя спрэчныя прэтэнзіі й напомнілі, што гісторыя Беларусі пачалася не з 1941 года й нават не з 1917, а значна раней, гадоў за тысячу да ўрачыстага пленуму.

Нават старшыня таварыства аховы помнікаў культуры й гісторыі Беларусі па Гарадзенскай вобласьці спадар Аляшкевіч ужо, можа, ў дзесяты раз выступіў з вялікай заклапочанасьцю, што помнікаў для вэтэранаў мала. Аднак нідзе й ніколі я не чуў, каб каго турбавала тое, што прападаюць апошнія сьляды сядзібы бацькі Кастуся Каліноўскага ў Якушоўцы Сьвіслацкага раёна. Праўда, спэцыялісты сцьвярджаюць, што фундамэнт хаты нашага славутага земляка-патрыёта, які ў 26 гадоў аддаў жыцьцё за беларускі народ, закансэрваваны. Быў я на гэтым аб 'екце, што так чакае рэстаўрацыі. Там гадоў чатыры таму над фундамэнтам была нацягнута поліэтыленавая плёнка. Цяпер ад яе й сьледу не засталося. Нічога сабе кансэрвацыя. І гэта так ставяцца да нашай мінуўшчыны тыя, хто павінен па абавязку калі не сумленьня, то хоць службы, ахоўваць яе, нашу даўніну.

Спадар Аляшкевіч абураўся, што насельніцтва не паважае помнікаў на магілах воінаў, помнікаў камуністычных дзеячоў, хуліганы разбураюць іх, ганьбяць. Вядома, нельга зьняважваць помнік на магіле, але чаму ж маўчалі, як разбуралі цэрквы дыкасьцёлы, як на помніку дзеда Ларысы Геніюш разьбілі партрэт, як скінулі помнік, пастаўлены імі Міклашэвічам яшчэ ў 1909 годзе. Тады гэта ня было «варварством и кощунством». Каго выхавалі, таго й маем. Цешцеся, што ваша праца дала плён.

Упэўнены, што дзеячы культуры, вэтэраны іншых краін клапоцяцца ня толькі пра свае прывілеі, ня толькі пра помнікі загінуўшым у вайне апошняй, а й пра гістарычныя аб 'екты сівой мінуўшчыны.

Пераканаўча гучыць, што па вэтэрану, які памёр нават пасьля вайны, трэба паклапаціцца, ўшанаваць яго, але як можна ня ўспомніць нават пра Давыда Гарадзенскага, які звычайна з невялікай дружынай (800—1200 ваяроў), выганяючы захопнікаў з роднай Гарадзеншчыны, вызваляючы нашых запалоненых продкаў і іхнюю маёмасьць, перасякаў Прусію, даходзіў да Берліну. Чаму маўчыце пра яго, спадар Аляшкевіч, чаму ягоную памяць ня хочаце ахоўваць?

Алесь БЕЛАКОЗ,
в. Гудзевічы.

Ганарар прашу пералічыць на рахунак БНФ.

Эратычная партыя

У Варшаве новы скандал. Абнародаваны некаторыя факты пропуску некаторымі пасламі паседжаньняў Сойму. Нехта езьдзіў за мяжу, нехта займаўся асабістымі справамі. Між тым заробак пасла складае гатовымі грашыма 11 тысяч даляраў, а разам з усімі ільготамі — 20 тысяч, г. зн. дакладна як і ў дэпутатаў іспанскага парляманту, эканамічна больш моцнай краіны.

Але, як вядома, Лех Валенса распусьціў Сойм й для некаторых халява скончылася. Новыя выбары, праўдападобна, адбудуцца ў верасьні. Апынуцца ў Сойме прагнуць лідэры Эратычнай партыі, якая выступае супраць прынятага ў Польшчы ўзімку антыабортнага закона, а таксама за легалізацыю публічных дамоў. Партыя спадзяецца посьпеху, бо выступае за моцную прэзідэнцкую ўладу й супраць люстрацыі, г. зн. выкрыцьця ўсёй сеткі супрацоўнікаў ды агентаў СБ, чаго не падтрымлівае й сам прэзідэнт. Лідэры Эратычнай партыі сцьвярджаюць, што на выбарах за іх будуць галасаваць 300 тысяч іхніх прыхільнікаў. Час пакажа. Але відавочна прыемней бачыць у парлямэнце прадстаўнікоў падобнай партыі, чымсьці нашых «выкапняў» з усякіх абвгд.

Напярэдадні падвышэньня цэнаў на самаходы польскія аўтабіржы спусьцелі. Упершыню пакупнікоў было больш за прадаўцоў. Раскупляны й новыя самаходы, й старыя. Але з апошнімі трэба быць асьцярожным. Часам неспрактыкаваны пакупнік бывае рады, што знайшоў патрыманы самаход з адносна невялікім прабегам. У большасьці выпадкаў ён застанецца падманутым. Польскія адмыслоўцы аднак даўно не карыстаюцца зашрубкай, каб адкруціць назад лічбы на сьпід о мэтры. Усё робіцца па-сучаснаму: на зломішчах з разьбітых самаходаў вымаюцца прыдатныя спідомэтры. Паліцыя пра гэта добра ведае, а вось пакупнікі — не заўжды.

У сквар найлепей у кабрыялеце

У Польшчы праз гарачае надвор 'е пачаў расьці попыт на адкрытыя самаходы — кабрыялеты. Абрэзаць дах на «Фольксвагэне» каштуе 20 млн. злотых, а на маленькім «Фіяцэ» — удвая таньней. Праўда, у адкрытым самаходзе нічога не пакінеш, бо крадуць.

Дарэчы, ідэя таннага аўта для немцаў, г. зн. «Фольксвагэна», належала Гітлеру. А вось «за «Фіят»-«малюх» палякі павінны быць удзячныя Гэрэку, якому некалі заманулася, каб кожны паляк езьдзіў на працу невялікім танным самаходам. «Малюх» вырабляюць 20 год амаль без зьменаў, але й дагэтуль мае яго ня кожны. Зрэшты, палякам сёньня больш даспадобы замежныя маркі. А вось для нас, беларусаў, зусім някепска было б мець свой невялікі й недарагі самаход. Мабыць дзеля гэтага нам патрэбны свой «фюрэр» або Гэрэк, але менавіта свой.

(спадар).

У тэўтонскай сталіцы

У польскім горадзе Мальборк — былой сталіцы Тэўтонскага ордэну адбылася рыцарская ўрачыстасьць. На яе прыбыў з Аўстрыі сёньняшні магістр гэтага ордэну А. Вілянд, дарэчы, асоба духоўная. Спадар магістр адзначыў, што былая рэзідэнцыя галавы ордэна — гатычны рыцарскі замак добра адрэстаўраваны палякамі. Ён таксама растлумачыў, што ня стаў апранаць магістэрскіх строяў, каб ня выклікаць адмоўнай рэакцыі.

Вырашана ў будучыні склікаць у Мальборку збор прадстаўнікоў усіх рыцарскіх ордэнаў: Мальтыйскага крыжу, Тампліераў, Божага цела, іншых.

(спадар).

● *Пошта*

Прыкры інцыдэнт

У адной нашай вну адбылося цікавае мерапрыемства, а менавіта абмеркаваньне артыкула, надрукаванага ў цэнтральнай газэце. Абмяркоўвала артыкульчык вучоная рада, але, мабыць, дзеля публічнасьці, як было ўпісана чырвоным радком у абвестцы, «запрашаліся ўсе жадаючыя». Калі сьцісла пра зьмест, дык у газэце крытыкаваўся сам рэктар, а таму першай неспадзянкай сталася тое, што бальшыня вр менавіта яму й даверыла весьці сход, г. зн. абмяркоўваць самога сябе. Ён падзякаваў за давер, адпляцішы камплемэнтам ў тым духу, што, маўляў, у залі згуртавалася лепшая частка калектыву.

А потым адбыўся прыкры інцыдэнт. Сярод іншых жадаючых апынуўся чалавек з рэпарцёрскім магнітафонам. Ад яго раптам з дружнай непрыхільнасьцю пачалі (мажліва й справядліва) патрабаваць прадстаўіцца, што той і зрабіў. Затым усе прычапіліся да чалавека побач, які сядзеў ціха-спакойна й відавочна ня меў адносін да магнітафона. Чалавек быў крыху зьбянтэжаны гэткім хорам галасоў, у якіх скразіла мала не варожасьць. Ён сьціпла адказаў, што прысутнічае прыватна, паколькі «запрашаліся ўсе жадаючыя». Зала ў адказ нядобра загула. «Тер-рорист!!» Адусюль закрычэлі: «Пусть сию минуту представится, а не то выставить его отсюда!» — За што адразу й прагаласавалі большасьцю галасоў.

Адчуваючы абсурднасьць сітуацыі, чалавек працягваў сядзець, што зусім ужо разьюшыла залу. Да яго імпэтна кінуліся два «русскоговорящие» «хулиганствующие молодчики» са скажонымі нянавісьцю тварамі. Выкрыкваючы пагрозы, яны пачалі груба хапаць яго за рукі, каб гвалтам выцягнуць з-за парты й ледзьве не дайшло да рукапрыкладства.

Дазволю тут сабе невялічкае лірычнае адступленьне. Падобных асобаў нябожчык пісьменьнік А. К-к трапна мянаваў «шаўкамі». У іхніх руках, жэстах, словах бачылася танчаньне дварнягаў, якім вынес костку гаспадар, і якія ажно млелі ад карценьня пацалаваць яму ў падзяку пэўнае месца...

Бальшыня залы тым часам ажно шалела. Усё гэта нагадвала равучы амфітэатр рымскага цырку, залу маскоўскіх працэсаў 30-х гадоў, трыбуны стадыёна з п 'янымі футбольнымі заўзятарамі або ўрэшце нашыя сталічныя сэсіі, на якіх бязьмежна пануе паслухмяна-агрэсіўная бальшыня. Такім чынам, зала яскрава выявіла нянавісьць да журналістаў, а таксама сваю нянавісьць наогул. Як вядома, колькасьць жоўці ў арганізме савецкага чалавека даўно ўжо перавышае небясьпечную дозу.

Апынуўшыся побач тав. рэктара, загалёканы чалавек спрабаваў яму выказаць сваё непаразуменьне: у залі апроч вучонай рады прысутнічаюць таксама «усе жадаючыя», аднак спачатку безцырымонна чапліся, а потым наладзілі абструкцыю чамусь аднаму яму. Анак той, ня стаўшы слухаць, адказаў грозьбай выклікаць міліцыю.

Не зьмяніўшыся тварам, не апусьціўшыся да «узроўню» агрэсіўнае большасьці, чалавек спакойна, годнай ходою пакінуў залу.

Натхнёная першай перамогай, бальшыня ў вернападданым імпэце дала бой «кучке зарвавшихся националистов», дзеля чаго й быў скліканы сход. Карацей, усё адбылося паводле падрыхтаванага сцэнарыя.

А propos, вернемся зноўку да памянёнага інцыдэнту. Атрымліваецца 'што зала разьятрылася толькі з-за таго, што ... пэўная асоба не хацела сябе афішаваць й захоўвала пры гэтым уласную годнасьць. Няшмат жа нам трэба... А калі гэта быў, скажам, апэрупаўнаважаны, ці можа чалавек «без пашпарту», або папросту завітаў на часіну мясцовы літаратар, каб паназіраць норавы сучаснай інтэлігенцыі дзеля наступнага адлюстраваньня іх на старонках рамана, над якім ён цяпер якраз працуе...

(бб),
г. Савецк.

ЛЮДЗКІЯ ЛЁСЫ

Як Васіль паскупляў у вясковай краме ўсе шнуркі

Легкавік, якім кіраваў мой сябрук Васіль, прыпыніўся ля Ськідальскага гарадзкога універмагу. Прыхапіўшы з сабой кайстры, мы ўвайшлі ўсярэдзіну. У гандлёвай залі стаяла ціша. Толькі некалькі гандляроў-палякаў ня вельмі гучна перамаўляліся ў аддзеле абутку, раз-пораз мераючы красоўкі, выраблення Лідзкай абутковай фабрыкай.

Пільна прыглядаючыся да цэтлікаў, на якіх ад рукі былі напісаны кошт рэчы, мы з Васілём рушылі ўздоўж гандлёвых шэрагаў. Васіль, якога найбольш цікавіў недарагі абутак, школьныя прылады ды некаторыя хатнія рэчы, спыніўся таксама ля паліц з абуткам. Пакруціўшы ў руках некалькі пар, ён нетаропка падыйшоў да касіркі. Але тая, убачыўшы пакупніка з мноствам рэчаў, запратэставала: на рукі даем ня больш дзьвюх пар. Васіль падбег да мяне: выручай, сябра, збіраю тавар на паездку да Польшчы, а тут вось такі танны абутак, на ім можна зарабіць там, у палякаў, ня блага. Купі для мяне таксама дзьве пары, вось табе грошы... Касірка ўсьміхалася, слухаючы яго, але ўсё ж такі прадала яшчэ дзьве пары абутку.

Апынуўшыся наноў у легкавіку, мой сябрук стаў паціраць рукі і з задавальненьнем усё казаў: добры пачатак, калі пойдзе так і далей, то за адну паездку набяру патрэбную колькасьць. А зараз наперад, на Шчучын.

За Ськідалем уздоўж дарогі пачалі трапляцца вёскі, і ні адну з іх не мінаў наш легкавік. Вясковыя людзі са зьдзіўленьнем назіралі, як двое маладых мужчын цэлымі бярэмямі куплялі ў вясковых крамах абутак, вопратку, сякеры, абцугі й многае іншае. Асабліва дзівіліся жыхары вёскі Янчукі Шчучынскага раёна, дзе Васіль набыў каля дзесяці пар хатніх пантофляў і некалькі чаранкоў да сякеры. Пакуючы свой набытак, Васіль усьміхаўся: хай сабе дзівяцца, а я гэтае дабро ў Польшчы абярну ў даляры, тады й пагляджу, у каго будзе больш гумору.

Шчучынская крама «Дзіцячы сьвет» была наступнай, куды вырашыў завітаць Васіль. Мяне дзівіла, што яшчэ тут можа купіць мой сябра? Пахадзіўшы па аддзелах хвілін пяцьдзесяць, Васіль спыніўся каля вітрыны з школьнымі прыладамі. Яго гандлярскі апетыт прывабілі пэндзлікі для расфарбоўкі. Але тут у Васіля выйшаў канфуз. Крамніца, маладая дзяўчына, запытала, навошта яму столькі пэндзлікаў: што вы, у дзіцячым садку працуеце? Не чакаўшы такога пытаньня, Васіль разгубіўся, але падтрымаў яго я, сказаўшы, што пэндзлікі яму патрэбны для працы.

Купіўшы адразу прыкладна 300 пэндзлікаў коштам па 6 рублёў 50 капеек, Васіль доўга лічыў свае здабыткі. Ён казаў, што кожны пэндзлік, набыты па старым кошце, прадаць на торжышчы Польшчы можна за 4—5 тысяч польскіх злотых, таму прыбытак будзе някепскі.

Стаміўшыся ад такога «падарожжа», я папрасіў Васіля вярнуцца дамоў, але ён і слухаць не жадаў, сказаў, што трэба яшчэ трапіць у Масты, там добрыя крамы і можна няблага назапасіцца таварам.

У вёсцы Мікалаеўшчына Мастоўскага раёна ля самай дарогі нам трапілася невялікая крама. Чаго тут толькі не накупіў мой спадарожнік! Яму прадалі абутак, жаночыя кашулі, й шнуркі да ботаў, і папружкі. Крамніца з задавальненьнем пералічвала выручку й гаварыла: «Вось дзякуй, што выручылі, а то нашыя людзі чамусьці не бяруць гэтыя рэчы». Потым, уздыхнуўшы, дадала: бедныя сталі нашыя вяскоўцы».

Мне зрабілася зусім сорамна.

Я сеў у легкавік і болей не хадзіў разам з Васілём. Але ён яшчэ і ў Мастах дакупіў тавару, тых жа пэндзлікаў, алоўкаў, самапісак.

Пры падліку аказалася, што за гэты дзень Васіль патраціў больш за сорак тысяч рублёў, ды яшчэ пазычыў у мяне. Але ня гэта галоўнае. Даўно існуе пастанова ўраду Беларусі аб парадку гандлю. На жаль, яна дагэтуль парушаецца, асабліва ў вясковых крамах, дзе жывуць пераважна людзі пэнсійнага ўзросту. На свае невялікія пэнсіі яны ня здольны купіць сабе нават танныя рэчы. Таму нярэдка крамніцы прадаюць тое, што ёсьць у іх краме, ў неабмежаванай колькасьці. А гэта вельмі спрыяе разнастайным гандлярам, якія, нічога ня робячы, нажываюцца за кошт перапродажу гэтага тавару ў суседняй Польшчы ці дзесь далей.

В. ВАСІЛЕВІЧ.

Людзі беларускага замежжа

Ян Пятроўскі

Упершыню пра беларускага перакладчыка й выдаўца з Амэрыкі Яна Пятроўскага расказала сваім чытачам беластоцкая газэта «Ніва» яшчэ ў 80-х гадах. Гэта было кароткае паведамленьне, што жыве на Флярыдзе (ЗША) чалавек, які перакладае на беларускую мову старажытна-грэчаскую літаратуру й выдае яе на ўласныя грошы. А ў сакавіку 1990 года ў той жа «Ніве» зьявіўся пра самога перакладчыка невялікі артыкул «Слова яднае з Радзімай» Вітаўта Мартыненкі.

Друкаваліся ў «Ніве» і іншыя допісы пра Яна Пятроўскага й яго творы. Але больш за ўсё мне запомнілася рэцэнзія Яна Чыквіна на другую кнігу ўспамінаў Я. Пятроўскага «Мэмуары. Стагоддзе ў рэтраспэкцые (1945—1953)» (Слуцак — Гэйнсвіль, 1991), што зьявілася ў беластоцкім тыднёвіку ў сакавіку мінулага года.

■

20 студзеня 1905 года ў Слуцку, ў сям´і Дзям´яна Адамавіча й Юстыны Андрэеўны Пятроўскіх нарадзіўся сын, якога ахрысьцілі Янам. Бацька рана памёр, таму поўным аўтарытэтам і гаспадыняй ў доме была маці, а таксама старэйшы брат Апанас. Акрамя яго ў сям´і Пятроўскіх было яшчэ сямёра дзяцей.

У 1919 годзе Юстына Пятроўская разам з сынам і дзьвюма дачкамі выехала ў Вільню. У гэты час тут ужо гаспадарылі палякі. Але нягледзячы на цяжкасьці, Ян закончыў гімназію, адбыў службу ў польскай арміі.

У 1928 годзе пачаў вучыцца ў Тэалягічнай школе мэтадыстаў у Клярысаве каля Варшавы. Пасьля яе заканчэньня працаваў год у Варшаве, а ў 1932 годзе прыехаў у Дзярэчын (цяпер Зэльвенскі раён). Тут за чатыры гады Ян Пятроўскі яшчэ бліжэй далучаецца сэрцам і душою да свайго народа, чуе родныя беларускія мову й песьні, назаўсёды захоўвае любоў да гэтага гістарычнага ціхага мястэчка. У першым томе сваіх «Мэмуараў» (ЗША, 1988 г.) ён прысьвяціў Дзярэчыну вялікі разьдзел, які назваў «Дзярэчын — малы Вэрсаль».

У 1936 годзе Яна Пятроўскага пераводзяць у Варшаву, дзе ён служыць пастарам. Але затрымацца там ня было магчыма — пачынаецца Другая Сусьветная вайна. У сакавіку 1941 года Я. Пятроўскі выяжджае ў Германію, пасьля ў Аўстрыю, а ў 1953 годзе — у Амэрыку, дзе й зараз пражывае ў штаце Флярыда ў невялікім горадзе Гэйнсвіль.

■

Яшчэ з юначых гадоў у яго праявілася любоў да вывучэньня моў. Пра гэта Я. Пятроўскі напісаў у сваёй невялікай кніжачцы «На васьмідзесятыя ўгодкі» (1985 г.): «З пачаткамі расейскае мовы я запазнаўся яшчэ ў Слуцку. Перш, адведваючы Манастырскую школу на Трайчанах, я пазьней два гады хадзіў у Прыходзкую школу на Юр´еўскай вуліцы. Польскую мову вывучаў у час фармальнае адукацыі, якая дазваляла мне займаць пазыцыю пастара ў Варшаве ў адной з дзьвюх кангрэгацыяў у месяцы, і становішча сакратара гадовае канфэрэнцыі польскай царквы мэтадыстых, будучы выбраным на гэтай жа канцэрэнцыі ў 1938 г. і зацьверджаны эпіскапам Артурам Дж. Морам.

Нямецкую мову пачаў асвойваць у сярэдняй школе як прадмет, а пазьней ў штодзённым абыходзе, жывучы ў Нямеччыне, пасьля ў Аўстрыі на працягу чатырнаццаці гадоў. З пачаткамі ангельскай мовы сустрэўся я ў тэалягічнай школе ў Клярысаве, а пазьней адзін год наведваў вядомую ў Варшаве вышэйшую школу ангельскай мовы, што знаходзілася на пляцу Збавіцеля, якая, наколькі мне вядома, існуе й сягоньня там існуе. Украінскі тэкст я чытаю гэтаксама, як і чэскі. Пачаткі лацінкі гэтаксама выводзяцца з сярэдняе школы.

■

Школа беларускае мовы — гэта школа адносна даўгалетняга майго жыцьця. Першым і найлепшым маім прафэсарам гэтае мовы была мая добрая маці гаспадыня Юстына Пятроўская. Пасьля яе йшлі прафэсары: Р. Астроўскі са сваім правапісам беларускае мовы й Б. Тарашкевіч з беларускаю граматыкаю й г. д..»

Гэта сапраўды так. Дзе б не знаходзіўся Я. Пятроўскі, з ім заўсёды была яго родная мова, Бацькаўшчына й літаратурная дзейнасьць.

Жывучы ў Гэрманіі, у 1949 годзе ён выдае на беларускай мове дзьве прыгожыя й арыгінальныя паштоўкі. Адна з іх прысьвечана Францыску Скарыне, другая — Дню 25-га сакавіка.

У 1962 годзе Ян Пятроўскі пачынае выдаваць газэту «Сьветач Хрыстовае Навукі», апошні нумар якой выйшаў у 1966 годзе. Разам выдадзена 24 нумары.

Але самай вялікай заслугай спадара Я. Пятроўскага зьяўляецца тое, што ён упершыню змог перакласьці на беларускую мову й выдаць дыялёгі грэчаскага філёзафа Плятона. У шасьці асобных кнігах, якія зьявіліся ў Амэрыцы, надрукаваны дыялёгі «Абарона Сакратаса», «Крытон», «Файдон», «Сымпазыён», «Іён», «Георгіяс», «Протагорас», «Гіппіяс вялікшы», «Пармэнідэс» і «Політэя», а таксама выйшлі ў друку пабеларуску філязофскія роздумы рымскага імпэратара Марка Аўрэліюса.

У 1989 годзе асобнай брашурай у Гэйнсвіле на беларускай мове пабачыла сьвет праца нямецкага філёзафа Карла Вільгельма Барона фон Гумбольдта (1767—1835) «Унутраная форма мовы». Яе таксама пераклаў Ян Пятроўскі.

Ня кожная дзяржава можа пахваліцца слоўнікам, які сёньня маюць беларусы. Маецца на ўвазе двухтомнік «Грэцка-беларускага слоўніка» Я. Пятроўскага.

Сабраў наш суайчыньнік і выдаў на эміграцыі трохтомнік «Лепшых думак чалавека», а таксама іншыя літаратурныя перакладчыцкія працы.

■

З усіх пералічаных твораў Я. Пятроўскага абмінуць яго «Мэмуары» проста немагчыма. Першы том выйшаў з друку у 1988 годзе, другі — у 1991-м, а сёлета павінен зьявіцца й трэці. «Мэмуары» уяўляюць сабой успаміны аўтара аб пражытым жыцьці. Яны нясуць ў сабе пазнаваўчую й фактаграфічную вартасьць, а таксама зьяўляюцца багатай крыніцай для тых, хто займаецца й цікавіцца гісторыяй царквы мэтадыстых.

Ёсьць у «Мэмуарах» й ўспаміны пра Гальяша Леўчыка і Антона Луцкевіча, каштоўнае апісаньне даваенных Слуцака, Дзярэчына, Вільні, Горадні, Варшавы й іншых мясьцін, дзе жыў і бываў наш зямляк...

Сяргей ЧЫГРЫН,
г. Слонім.

Наваградчына

Конь кату не таварыш

У калгасе «Радзіма» Наваградзкага раёна днямі адбыўся продаж жарабят. Калгасьнікі набывалі іх для ўласных гаспадарак па кошце ад 15 да 40 тысячаў. Для параўнаньня: пародзістыя кацяняты на міжнароднай выставы ў Горадні каштавалі да 140—160 тысячаў рублёў, каровы на рынку — 120—130 тысячаў.

Людзі, як відаць, паступова пачынаюць адчуваць сябе гаспадарамі хоць на ўласных падвор´ях. А некалі ж, пры Хрушчове спэцыяльным указам было забаронена селяніну мець уласнага каня.

Усё, што дзеецца...

Дэфіцыт мінеральных угнаеньняў ды хімікатаў мае і станоўчы бок. Ачунялі ад атруты невялікія рачулкі й азёры. У рэчках Наваградчыны зьявілася стронга.

Незнарок узгадваецца філасоўская думка Вальтэра: «Усё, што дзеецца, дзеецца да лепшага».

Бог даў — Бог і ўзяў...

У вёсцы Уселюб, што на Наваградчыне, уначы згарэў уласны гараж дырэктара Наваградзкага пясгаса, дзе захоўвалася тэхніка, запчасткі, бочкі з бэнзінам і саляркай. Частку ўдалося выратаваць, але згарэлі легкавік і невялікі трактар.

Існуе вэрсія, што гараж падпалілі наўмысна нейкія недабразычлівцы. Ранкам на месца здарэньня панаехала шмат міліцыянтаў з аўчаркамі, якія марна спрабавалі знайсьці сьляды.

Цікава, што некалькі год таму ва Уселюбе згарэла вэтэрынарная станцыя, і ніхто вінаватых не шукаў, тым больш з аўчаркамі.

Пошук падпальшчыка працягваецца, а мясцовыя людзі не перастаюць зьдзіўляцца багацьцю дырэктара.

Падрыхтаваў Б. МОГАЛЬ.

КАНФЭСІІ

ТРЭЦІ ЛІШНІ, альбо ці можа вунія стварыць рэлігійную канфрантацыю?

Адметнай рысай нашага часу зьявілася масавае вяртаньне людзей да духоўнай спадчыны продкаў. Зьнікае мала-памалу «эрзац-культура» камуністых, чалавецтва само выбірае сабе веру й шлях да духоўных каранёў. Але й ў гэтым выпадку ня ўсё проста, на паверхню ўздымаюцца нябачныя дагэтуль часткі векавых праблем, зьвязаныя, на мой погляд, з барацьбой за ўладу.

Незалежнасьць Беларусі ставіць на першае месца адраджэньне беларускай нацыі як ў культурным, так і ў духоўным сэньсе. Сама ж гісторыя веры ў Бога на Беларусі — гэта многавекавая барацьба за аб ´яднаньне Усходняй і Заходняй царквы, і цягнецца гэта барацьба практычна дзевяць з паловай стагоддзяў. Таму сама зьява Вуніі на тэрыторыі ВКЛ — гэта спроба нашых продкаў самім захавацца гістарычна й захаваць сваю дзяржаву. І, як мне падаецца, разглядаць пачаткі гэтага патрэбна з гісторыі расколу хрысьціянскай царквы.

Сама ж гісторыя расколу царквы дакладна паказвае нам, што ў аснове расколу ляжала ня спрэчка аб дагматыцы паміж Заходняй і Усходняй царквой, а складаная палітычная барацьба за ўладу як дзяржаўную, так і рэлігійную. Рым імкнуўся захаваць свой уплыў і адзінства, ня страціўшы сваіх пазіцый. Канстанцінопаль, стаўшы сталіцай Візантыйскай імпэрыі, жадаў ня толькі параўнаць сябе з Рымам, атрымаць поўную незалежнасьць, але й рэлігійна ўзьнесьці сябе нават над Александрыйскай і Анціахійскай кафэдрамі, вядомыя за сваё існаваньне апосталамі.

■

Але вернемся да Вуніі. Узьнікла яна на тэрыторыі Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жмудзкага — гэта значыць там, дзе як ні ў адной дзяржаве існавалі нароўных адносіны як да Заходняй, так і Усходняй царквы. На гэтых землях вельмі востра сутыкнуліся місіянэрскія інтарэсы Усходу й Захаду.

Натуральна тое, што на тэрыторыі адной дзяржавы было невыгодна мець дзьве царквы, якія змагаюцца адна супраць другой. Таму ўзьнялося пытаньне аб саюзе паміж імі. Першым, хто пачаў стварэньне Вуніі, быў Вялікі князь Вітаўт. Але закончыўся працэс праз 180 гадоў, у 1596 годзе, калі была заключана Вунія праваслаўнай і каталіцкай царквы.

Тут мне хацелася б апаніраваць сьвятару Сьвята Уладзімірскай царквы Аляксандру Раманчуку, які ў сваім артыкуле ў «Гарадзенскіх эпархіяльных ведамасьцях» за жнівень 1992 года піша аб немагчымасьці нацыянальнай беларускай царквы. Так, Царква Хрыстова наднацыянальная, але не праваслаўная, якая заўсёды адрозьнівалася русізмам. Характэрнай рысай наднацыянальнасьці царквы, г. зн. ўсяленскасьці, ёсьць: **1. Наяўнасьць ўсяленскае главы. 2. Пропаведзь ўсім народам. 3. Наяўнасьць груп хрысьціян у розных краінах.** Нарэшце, ці не Хрыстос гаварыў аб пропаведзі ўсім народам? А пропаведзь ажыцьцяўляецца на нацыянальнай глебе й на нацыянальнай мове.

Згодзен, што непапулярнасьць, слабасьць Грэка-Каталіцызма на тэрыторыі Вялікага княства Літоўскага мела месца, але абгрунтаваньне гэтаму — цяжкая гісторыя 1596—1839 гг. Не было практычна ўмоў для мірнага разьвіцця, бо 600 гадоў да Вуніяцтва Беларусь была праваслаўнай. Хрышчэньне беларускіх земляў адбылося да царкоўнага расколу 1054 года. З 988 года прыблізна да XIII стагоддзя захоўваліся сувязі з апостальскай сталіцай сьвету Рымам у супрацьвагу Канстаньцінопалю. Толькі палітычныя інтрыгі й войны разрывалі сувязі Усходніх і Заходніх хрысьціян.

■

Вунія 1596 года не была гвалтоўнай. Гэты дабраахвотны саюз падпісалі практычна ўсе эпіскапы, за выключэньнем двух: Капусьцінскага й Балабана. Што дрэннага ў тым, што беларусы станавіліся каталікамі? На тое ёсьць воля Хрыста. Ён хацеў бачыць Царкву адзінай, ставячы на чале яе Пятра.

Вунія на тэрыторыі Беларусі праіснавала да 1839 года. Царскі ўрад дзейнічаў у сваіх палітычных мэтах пры дапамозе хлусьці й катаргі. Парушэньне міру ў Рэчы Паспалітай адбылося не па віне Вуніі. Таму многа іншых прычын: зьяўленьне маскоўскай патрыярхіі й стварэньне з Масквы «III-га Рыма». Здрадніцкае паўстаньне казакаў, падбухторваньне якіх ішло ад турэцкіх патрыярхаў, якія існавалі за грошы з Украіны, садзейнічала расколу некалі магутнай і самай вялікай Эўрапэйскай дзяржавы.

■

Пасьля рэвалюцыйных бураў пачатку XX стагоддзя на тэрыторыі адроджанай польскай дзяржавы зноў адраджаецца вуніяцкая вера. Палітычна не выгодная для Масквы, ў 1946 годзе пад націскам НКУС на Львоўскім саборы Вунія была скасавана. Вернікі й сьвятары-вуніяты былі падвергнуты ганеньням, як і пры цары, менавіта за яднаньне канфэсій, ўгодных Хрысту.

У выніку развалу імпэрыі камуністых і гібельлю карных інстытутаў, бясспрэчна, павінна быць адроджана тое, што было імі ж зьнішчана. І як бачым, гэта ўжо адбываецца, хоць і не без болю. Успомнім сутычку паміж праваслаўнымі й грэка-каталікамі Заходняй Украіны...

Як мне бачыцца, адраджэньне вуніяцтва магчыма таму, што яму ўласьціва, як і каталіцтву, сусьветнасьць і вышэйшая мэта. Безумоўна, што адна праблема можа разглядацца з розных пунктаў погляду.

Адраджэньне грэка-каталіцкай царквы выклікае супрацьборства, асабліва сярод праваслаўнага духавенства. Бо гэта, на іх думку, павінна прывесьці, ў першую чаргу, да значнага зьмяншэньня прыходаў і абвастрэньня рэлігійных супярэчнасьцяў. Але на праблему трэба глянуць і з пазіцыі грэка-каталіцкай грамады, якая жадае ўсталяваць справядлівасьць ў адносінах да яе. Ды й ўсяленскасьць грэка-каталіцызма можа адыграць рашаючую ролю ў аб ´яднаньні дзьвюх сястрынскіх канфэсій. Канфрантацыі ня будзе, калі з царкоўных кафэдр прагучаць заклікі аб агульнай малітве за аб ´яднаньне ўсіх хрысьціян.

А. САФУ,
слухач каталіцкага каледжа св. Фамы Аквінскага ў Горадні.

«У Карэлічах ёсьць усё, акрамя крызісу»

Люблю падарожнічаць, аднак доўгі час нікуды не выязджаў з Горадні...

З раніцы яшчэ хочацца спаць, едзем чамусьці праз рынак, хоць ёсьць іншая дарога. Паўсюдна гарэлка, даляры, цыгарэты. Яшчэ зусім рана, а людзей ужо, як пчолаў у вульлі. Упершыню адчуваю задавальненьне, што пакідаю свой горад, хоць і не надоўга.

Неяк ляніва падымаецца сонца й здаецца, што прыгрэе яно дзенебудзь пад абед. Аднак ужо за Шчучынам у машыне становіцца занадта цёпла. Тут яшчэ знаёмыя мясьціны, некалі даводзілася бываць.

Лета. Зусім не такое, як у Горадні. Сенакос. Роўненька й нізенька скошана трава, недзе складзена ў снапы, пасуцца каровы, жанчыны полюць буракі.

Ізноў горад. Навагрудак. Ён яшчэ сьпіць, недзе на гары пашкодзіла трубу, й вада сьцякае ў самы ніз, да першых дамоў. Горад чысьценькі, малы й зусім непадобны на мой.

■

Я ўпершыню трапіў у Карэлічы.

Мястэчка чамусьці нагадвае мне вёску, якая напросту стаіць пры дарозе. Аднак рахунак ў адзіным новым гатэлі за адну ноч у маленькім пакойчыку са старым чорна-белым тэлевізарам прымушае сумнявацца, што я трапіў некуды за ваколіцу.

У мясцовым райвыканкаме на невялікім пляцы ветліва сустракаюць гасьцей. На дзіва, паўсюдна прыемна гучыць родная мова. Навукоўцы з Менску ўважліва разглядаюць невялічкую выстаўку дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва карэліцкіх майстроў, архіўныя дакументы, зьвесткі аб пісьменьніках, якія паходзяць з гэтай зямлі, і іх кніжкі. На паліцах выданьні Я. Чачота, Я. Брыля, В. Іпатавай і шмат іншых.

Увагу прыцягвае незнаёмы раней беларускі рукапісны помнік канца XV пачатку XVI ст.ст., створаны для царквы ў вёсцы Малыя Жухавічы Карэліцкага раёна: «Пісаны ліст царкоўнаславянскаю моваю з многімі беларускімі асаблівасьцямі. Чатыры мініяцюрныя выявы эвангелістаў, застаўкі, ініцыялы выкананыя ў золаце, загалоўкі пісаныя кінаварам».

Зразумела, гэта не іставік. Пад нізам подпіс: «З 17 ст. зберагалася ў Жыровіцкім манастыры, з пачатку 1920-ых гадоў у Беларускім музэі ў Вільні, зараз у бібліятэцы АН Летувы».

Перад уваходам у актавую залу вялікая галава Леніна. Напэўна з бляхі, зусім недарэчная ў гэтым інтэр ´еры. Здаецца, калі хто й зьвяртае на яе ўвагу, то толькі са спачуваньнем.

■

Першыя карэліцкія краязнаўчыя чытаньні. Такая падзея ў Карэлічах ўпершыню. Ладзіцца яна мясцовым райвыканкамам і Нацыянальным навукова-асьветным цэнтрам імя Ф. Скарыны. Прысьвечана 600-годдзю мястэчкаў Карэлічы й Мір, якое будзе адзначацца ў 1995 годзе.

Намесьнік старшыні Карэліцкага райвыканкама А. Самец, былы настаўнік, мясцовы чалавек, без паперкі, па-беларуску, падкрэсьлівае значнасьць гэтай падзеі для Карэліцкай зямлі, нагадвае, што ў іх раёне адкрыта ўжо шэсьць стаянак першабытных людзей.

Дарэчы, у зале шматлюдна: настаўнікі з усяго раёну, рабочыя, сяляне, мясцовая інтэлігенцыя. Пасьля ўступнага слова намесьніка старшыні райвыканкама прыходзяць думкі, што ў лепшым выпадку такія людзі ў нас толькі ў намесьніках...

«У кожным раёне можна знаходзіць гісторыю нашага народа, толькі трэба паўсюдна ставіць знакі, каб людзі ведалі, што мы жывём тут тысячы гадоў»,— зазначае М. Чарняўскі, кандыдат гістарычных навук. Некалі ў маладосьці яму давялося сваімі нагамі зьмераць Карэліцкую зямлю.

«У 1966 г. на Гаагскай канфэрэнцыі да самых значных помнікаў сьвету залічылі Мірскі замак і Сынкавіцкую царкву, што ў Зэльвенскім раёне. Да прыкладу, у Летуве ёсьць толькі адзін помнік такога значэньня. Архітэктар, які збудаваў замак у Міры, па паходжаньні італьянскі, але, дзякуючы сваёй выключнай таленавітасьці, увасобіў, і вельмі яскрава, усе магчымыя асаблівасьці тагачаснай беларускай культуры...» (Т. Габрусь «Мірскі архітэктурны шэдэўр»).

М. Яніцкая: «Габэленавая мануфактура створана ў Карэлічах Радзівіламі. Частка габэленаў, якія ведала некалі ўся Эўропа, зараз захоўваюцца ў музэях Польшчы й на Украіне.»

Свой даклад «Ураджэнец Мядзведкі — нацыянальны герой Чылі, Ігнат Дамейка як вучоны й падарожнік» А. Мальдзіс не чытаў, паколькі ён будзе надрукаваны ў мясцовай газэце. Толькі коратка паведаміў, што ў Чылі жыве праўнучка І. Дамейкі — Эва Адахоўская, якую запрасілі на зьезд Беларусаў сьвету ў Менск. А таксама дадаў, што ў цэнтры Сант ´яга стаіць помнік нашаму славутаму земляку, які, дабраўшыся да гэтай краіны, аддаў ўсяго сябе дзеля новай Радзімы. Яго імем названы адзін з гарадоў Чылі, толькі, на жаль, у нас на Беларусі, яго імя не ўвекавечана.

На правах кіраўніка Нацыянальнага навукова-асьветнага цэнтра імя Ф. Скарыны Адам Мальдзіс паведаміў, што зараз пры іх структуры ўтвараецца новы аддзел, які будзе займацца адшуканьнем твораў мастацтва Беларусі, якія ў свой час трапілі за мяжу. Аптымістычна дадаў, што ўжо зараз зьявілася надзея вярнуць на радзіму Карэліцкія габэлены з Львова й бібліятэку Хрэптовіча з Кіева. І ўрэшце перадаў намесьніку старшыні райвыканкама падрабязную карту Карэліцкага раёна, прывезеную з Польшчы, якая была складзена немцамі яшчэ ў 1916 годзе.

Найболей мясцовых жыхароў уразіў даклад Лідзіі Савік «Адзін з пачынальнікаў амэрыканскай астранаўтыкі — наш зямляк, прафэсар Барыс Кіт». Дакладчыца неаднойчы сустракалася у ЗША й Нямеччыне з вядомым навукоўцам, якому ўжо 83 гады й які дагэтуль марыць бачыць Беларусь, сваю Радзіму, свабоднай і прыгожай. Ён нават даслаў план і праграму ўнівэрсітэта, які хоча стварыць у Навагрудку на свае грошы, дзе сам некалі вучыўся.

А. Мальдзіс уключыў дыктафон, дзе запісана яго размова з Б. Кітам. У зале прысутнічае родная сястра славутага амэрыканскага беларуса, якая й дагэтуль жыве ў Карэлічах.

ПЕРАКЛАДЫ

Смаргонь

Буйны міжнародны навуковы сэмінар адбыўся на мінулым тыдні ў Смаргоні. Арганізавалі яго мясцовы завод аптычнага станкабудаваньня й рэдакцыя беларускага часопіса «Вакуумная тэхніка й тэхналогія».

З дакладамі на сэмінары выступілі навукоўцы з Рыгі, Менску, Санкт-Пецярбургу, Казані, Масквы, а таксама спэцыялісты Смаргонскага завода аптычнага станкабудаваньня. Размова ішла аб праблемах, што зьвязаны з вытворчасьцю вакуумнай тэхнікі. Дарэчы, Смаргонскі завод — адзіны на Беларусі вытворца такога абсталяваньня. Тут заплянавана ў бліжэйшыя гады наладзіць выпуск вакуумных установак для электроннапрамневага пераплаву й зваркі, іншага абсталяваньня.

М. МІХАСЕЎ.

Фатаграфаваў А. МАКАРЭВІЧ.

Ежы Пшэзьдзецкі

АНАНІМ

Апавяданьне

Пане рэдактар.

Я прачытаў гэты панаў «Вялікі выступ». Якісьці пасажыр, відаць, забыўся й пакінуў часопіс у маім самаходзе. У мяне якраз было крыху часу. Перада мной стала ў чарзе з дзесяць «Мэрсаў». Хто ж гэта тады паедзе маім «Фіятам»? Кожнаму падай штось самае сучаснае. Карацей, прачытаў я апавяданьне. Але няхай пан ня думае, што я зараз пачну яго хваліць. Наадварот. Не падабаецца мне тое, што напісаў пан.

Заўважыў пан таго старога у вакне, зразумеў, што той хоча зрабіць, дык і няцяжка было пра тое напісаць. Гэта як бы з фотаапаратам: пстрык й чалавек гатовы. У нас некаторыя аматары так усё апісваюць (таксама й пан), аднолькава як прыймае страхавы доктар — без досьледу арганізма пацыэнта.

Я з 27-га году. Жыцьцё ведаю, бо ў часе вайны гандляваў самагонам. Гэта ўсё адно як унівэрсітэт. Прадаваў я тую атруту розным людзям. Пан скажа: ах ты, паскуднік, спойваў Польшчу. Можа й так. Але ж мая маці пяць год усю акупацыю хварэла на рак. Не, не хварэла. Памірала пяць год. Я ўпершыню біўся тады галавой аб сьцену. Яна енчыла раўнамерна, пры кожным уздыху. Можна было па гэтым вымяраць час. Я сам купіў ёй першую бутэльку. Вельмі сьмярдзела. Давялося заправіць палёным цукрам. Потым яна піла ўжо без гэтага. Грошы зьнікалі. Вось тады я й сам пачаў гандляваць тым сьвінствам. Яна перастала енчыць. Калі я прыязджаў з таварам дахаты (езьдзіць даводзілася пад Пётркув), ад бутэлькі заставаўся адно пах. Маці спала. Зрэшты, ня ведаю, ці быў то сон. Я падымаў ёй галаву й прыкладваў да вуснаў рыльца бутэлькі. Адны кахаюць маці больш, другія менш. Для мяне яна была й маці, й бацькам, і ўсім тым, што звычайна апавядаюць пра сваіх дзядоў. Я нарадзіўся пазашлюбным. А яна, служанка, жыла гэтак, што ніхто ніколі не назваў мяне байструком. Але зараз я не падпішуся пад сваім лістом. Не магу. У мяне трое дзяцей, яны нічога ня ведаюць. Калі жонка бывае злуе на мяне, дык грозіць, што раскажа ім усё. Яна адна ведае. Яна нядобрая. Да нядаўняга часу я думаў, што мусі так быць, як ёсьць й што ня можа быць інакш. Людзі гавораць пра нас «маюць ладны дамок, дзеці здаровыя, яна гаспадарлівая, чаго ім яшчэ бракуе для шчасьця?» Нічога не скажу, зарабляю я няблага. Дом збудаваў нядрэнны, гэта факт. Толькі блага, калі даведаешся, што на сьвеце ёсьць яшчэ шмат розных шчасьцяў. А ня толькі адно-адзінае. Аднолькава як з маркамі самаходаў. Пан можа з мяне пасьміхацца, але я, ужо немалады, толькі нядаўна зразумеў, што сеў не на свой воз і што ўсе пятнаццаць гадоў падманваў сябе, быццам еду ў слушным кірунку, а было якраз наадварот.

Вазьнічыя коні даўней мелі на вачах збоку скураныя латкі, каб цікавіліся толькі тым, што наперадзе. Й нічым іншым. Я заехаў ужо задалёка. Нічога нельга зьмяніць. Адно баліць. Я для сям´і нібы той таксомэтр, што выбівае лічбачкі. Грошы, грошы... Ведаю, што я быў бы шчасны, каб гэта была ТАЯ жанчына. Тады я мог бы не разьгінаючыся цэлымі днямі «крышыць каменьне».

(Працяг на 8-й стар.).

«Свабода» будзе жыць!

Як вядома, у зьвязку са скачэньнем халоднай вайны й у мэтах паляпшэньня амэрыканскага дзяржаўнага бюджэту прэзідэнт Клінтан меўся спыніць з наступнага году фінансаваньне радыёстанцый «Свабодная Эўропа» й «Свабода», у складзе якой існуе таксама беларуская рэдакцыя. Днямі адбылася эўрапэйская нарада па пытаньнях надалейшага разьвіцьця інфармацыйнай прасторы. Удзельнікі пагадзіліся, што патрэба ў гэтых дзьвюх радыёстанцыях застаецца. Напрыклад, «Свабодная Эўропа» будзе пераарыентавана на краіны былой Югаславіі. Складаная палітычная сітуацыя ў былых савецкіх рэспубліках вымагае існаваньня радыё «Свабода».

Абедзьве радыёстанцыі, як было паведамлена, будуць уключаны ў склад «Голаса Амэрыкі».

Я. САПЕЖЫНСКІ.

Папа ў Іспаніі

Рымскі папа Ян Павал Другі наведаў з пілігрымкай Іспанію. У Севільі ён выступіў перад шматтысячным зборам вернікаў, дзе прысутнічалі кароль Іспаніі з каралевай. Іспанія традыцыйна каталіцкая краіна, а іспанцы — добрыя вернікі. У сваёй казані папа гаварыў пра падзеньне маралі, распаўсёджаньне абортаў, распад сям´і.

(са).

Б. Кіт займаўся адкрыцьцём вадкага вадароднага паліва, на якім лётаюць у космас усе ракеты. Ён зьяўляецца ганаровым чыньнікам самых вядомых унівэрсітэтаў у сьвеце, яго гонар можа належыць народу любой краіны, толькі не Беларусі...

Для Карэліцкага краязнаўчага музэя А. Мальдзіс перадаў копію ганаровага дыплома Марыінскага ўнівэрсітэта, які належыць Б. Кіту.

Адным з апошніх слова ўзяў Народны пісьменьнік Беларусі Янка Брыль. Да гэтага аб яго асобе шмат казалася ў адным з выступленьняў. Аднак у зале стала зусім ціха. Праўда, пісьменьнік быў нешматслоўны, толькі шчыра ўсім падзякаваў за гэтае сапраўднае сьвята.

■

У Карэлічах даволі сучасны рэстаран. Прыгожы посуд, сталы нават засэрвіраваны двума відэльцамі й, на думку менскіх навукоўцаў, палудзень папросту шыкоўны. Нехта нават заўважыў, што ў Карэлічах ёсьць усё, акрамя крызісу.

Праграма дня вельмі насычаная й таму мы доўга не сядзім, едзем у Мір.

Побач з намі ў аўтобусе Народны пісьменьнік Беларусі Янка Брыль. На яго ўся ўвага, а ён не стамляецца ўвесь час нешта апавядаць. Праяжджаем праз вёску, дзе ён нарадзіўся. Прыгожыя краявіды, маляўнічыя мясьціны. «А вось гэтую царкву апісаў У. Караткевіч у адным са сваіх твораў. А ў гэтай вёсцы, бачыце, адны новыя дамы. Нейк сярод ночы загарэлася хата самай шкоднай жанчыны й ніхто не пайшоў яе тушыць. А ад яе потым згарэла палова вёскі...» Здавалася, што гэты чалавек ведае тут усё не толькі аб кожнай хаце, але аб кожным дрэўцы, кожным камяні. І неяк упэўнена й добра чуецца побач з ім.

Мір. Будаваўся гэты прыгожы цудоўны замак адно дзесяцігоддзе, а рэстаўрацыя цягнецца ўжо дваццаць пяць гадоў. Дарагія будматэрыялы раскрадаюцца, потым узьнікае пажар і вінаватых ніколі не знаходзяць. І так ужо неаднойчы.

А замак ўсё роўна ўражвае сваёй веліччу, адчуваецца, якой дзяржаве ён мог належаць. На адной з вежаў прарасла бярозка й зазелянела.

Нейкі пьяны дзяцюк прыбіўся да нашае групы й просіць цыгарэтаў. Кажа, што навучэнец мясцовай рэстаўрацыйнай вучэльні й прыехаў сюды аж з Екацярынбурга, каб атрымаць адукацыю. Вось такія нацыянальныя кадры рыхтуюць у Міры.

Мы ня доўга знаходзімся ў замку, і наш шлях далей на Сьвіцязь. Толькі тут у гэтым ціхім куточку, на беразе прыгожага чыстага возера адчуваеш, як шмат ураженьняў атрымаў за адзін дзень. Ад чыстага ляснога паветра й водару кветак кружыцца галава. А вада ў Сьвіцязі празрыстая-празрыстая, нават калі й адплываеш далёка ад берага.

Усім маім калегам з Горадні тут вельмі падабаецца, марым прыехаць сюды на адпачынак. Кошт аднае пуцёўкі на месяц у прафілакторыі складае 38 тысяч рублёў.

На беразе возера прыгожы грабавы лес, і мы ня хочам ад´яжджаць назад у Карэчылі, але ўжо вечарэе.

У аўтобусе ўзгадваецца інтэрв´ю са швэйцарскім паслом у Беларусі, калі той праехаў толькі ад аэрапорта да Менску й ўразіўся непаўторнымі беларускімі краявідамі, нават ня горшымі, чым у яго на радзіме. Нешта падобнае адчуваю й я.

■

У гатэлі не сядзіцца й ня сьпіцца. У мястэчку ціха й бязлюдна. Аднекуль даносіцца музыка, і мы выходзім на яе. Танцы, моладзь, каляровыя агні. Трохі зайздросьціш іх узросту. Праўда, у Карэлічах моладзь надоўга не затрымоўваецца, пасьля школы большасьць зьяжджае хто куды, аднак на канікулы ці ў адпачынак вяртаюцца толькі дадому. Тут такая ж цывілізацыя, як і паўсюдна, але па савецкім звычаям чамусьці ўсе выбіраюць вялікія гарады. Вядома, у Карэлічах няма тэатраў, але ці гэта галоўнае для іх у чужых гарадах. А камэрцыйны шапік з замежнымі цыгарэтамі, півам, гарэлкай, напоямі — усё як у Горадні або Менску. Ды яшчэ шмат такога, чаго ніколі не сустрэнеш у вялікіх гарадах: цішыня, пакой, ветлівыя людзі, невялічкі гародчык побач з домам і шмат гнёздаў буслоў. Напэўна, ў маладосьці гэта не галоўнае.

■

У нядзелю Сьвята песьні й працы. У царкве звоняць званы. Вядома, да яго рыхтаваліся спэцыяльна, але такога багацьця я не бачыў ад застойнага часу. Розныя шынкі, рулеты, вэнджаніна, напоі, лікворы, шампанскае, цукеркі, шакалад і асабліва печыва. Тарты, піrожныя, выпечаныя з цеста лімоны й абрыкосы, фігуркі розных зьвяркоў, якія й зьесьці папросту шкада.

Прадаўшчыца з гонарам кажа, што ўсё гэта наша, карэліцкае, выпечанае мясцовымі кулінарамі. Памідоры каштуюць толькі 360 рублёў. Пасьля Гарадзенскага рынку нават ня ведаеш, куды глядзець. Людзі зьехаліся з усяго раёну, але нідзе побач з шапікамі не зьбіраецца натоўп. Такое ўражаньне, што ўсім усяго хапае. Праўда, адзін сталы мужчына заўважае мне, што гэта толькі суб´ектыўныя ілюзіі, а на самай справе ўсё ня так ужо й добра.

На сцэне амфітэатра фальклёрныя калектывы з усяго раёну. Адчуваецца, што беларуская культура тут захавалася болей, чым дзе-небудзь у нашай вобласьці. Асабліва, калі бачу трох дзядзькоў-музыкаў з бубнам, скрыпкай і гармонікам. А яшчэ ўражвае тутэйшае вымаўленьне, песьні так і льюцца. Хораша.

У цяньку дзьве маладыя дзяўчыны прапаноўваюць набыць самаробную мэблю: столікі, табурэткі, вешакі, сьвечнікі. Мы разгаварыліся: робіць гэта ўсё бацька, а самі яны з Міру. Дзялюся ўражаньнямі з дзяўчатамі аб іх прыгожых мясьцінах, аднак яны не ў захапленьні. Кажуць, што ўсё роўна прыйдзе час і зьедуць адсюль. Праўда, самі, не заўважаючы, увесь час апавядаюць мне пра Мірскі замак розныя гісторыі й легенды, якія я ўчора не пачуў нават ад навукоўцаў.

■

На жаль, і гэты дзень скончыўся хутка. Па дарозе дамоў мы яшчэ раз заехалі на Сьвіцязь і пакупаліся. Усю дарогу ехалі моўчкі, напэўна, кожны заставіў тут нешта сваё, чым ні з кім не хацеў бы дзяліцца.

А да Карэліч усяго тры гадзіны, калі ехаць уласнай машынай з Горадні.

М. КАРНЕВІЧ.

ПРЭСА / ГАРАСКОП

Пакланіцеся родным магілам...

Яна ляжала ў труне, такая родная, такая дарагая й любая... У сіненькай сукенцы, якую заўсёды беражліва перакладвала з паліцы на паліцу, прыгаворваючы: «Калі я памру, апранеце мяне ў гэта».

Ад тых словаў рабілася невыносна жахліва, жудасна, і, глытаючы сьлёзы, я прыціскалася да яе. Я ня верыла, не ўяўляла, што сьвет можа існаваць без майго самага дарагога чалавека, якім была для мяне бабуля Надзя.

... Здарылася... Я бачыла, як яна адыходзіла. Некалькі дзён нечалавечых пакутаў. Дыягназ медыкаў — інфаркт. Па-нашаму — гора велічынёй на ўвесь белы сьвет. Нават калі канвульсіі падкідвалі яе непаслухмянае цела на бальнічным ложку, яна старалася не стагнаць. Толькі скрыжатала зубамі. Баялася не напалохаць. Не хацела, каб мы бачылі яе пакуты. Прасіла пакінуць палату...

О Божа, як хацелася ад гора біцца галавой аб сьцяну, крычаць да страты голасу, ірваць на сабе валасы! А больш за ўсё — памерці разам з бабуляй. Так было б лягчэй. Але Бог, забіраючы блізкіх нам людзей, пакідае нас на пакуты доўгія й зьнясільваючыя.

... Я запальвала ўсё новыя й новыя сьвечы, і бы ў забыцьці, глядзела на дрыготкія язычкі полымя. Зьнясілеўшы ад сьлёз і болю, успамінала, успамінала...

... Для нас было заўсёды сьвята — начаваць у бабулі. Таму заўсёды спрачаліся з братам: каму заставацца? Часьцей за ўсё гэта ганаровае права даставалася мне, першай і самай старэйшай унучцы. І, праводзіўшы за браму маму, тату, братоў, я набывала крылы... Менавіта там, у невялікай кватэрцы старога-старога дома я адчувала сябе сапраўды свабоднай. Не было слова «не». Былі фантазіі й забавы. Малюнкі й вершы, акрабатычныя практыкаваньні й палёты на арэлях... А ўзімку, калі невялічкае балотца ў двары дома пакрывалася лёдам, бабуля сядала ня акенца і, ацэньваючы мае паказальныя выступы на каньках, выстаўляла заўсёднае — 6:0. Яна бясконца слухала мае байкі й школьныя навіны, захоўвала дзёньнікі й сшыткі. Мы разам, употай ад мамы, пісалі лісты на тэлебачаньне, дасылалі мае каракулі на «Выстаўку Бурацінa». А яшчэ чыталі казкі й пісалі «апавяданьні», вышывалі й рабілі каралі з ягад, гралі на гітары...

Разам са мной перажывала й пакутавала, рабіла адкрыцьці й кахала мая любімая бабуля... У маім сэрцы не было куточка, невядомага для яе. Мяккая, тактоўная, інтэлігентная, яна давала мне столькі, колькі не пасьпявалі даць заўсёды зацятыя пэдагагічнай працай і грамадзкай работай мама й тата, школа, сябры...

... Раніцой я прачыналася ад паху дранікаў, бабуліных пацалункаў і адчуваньня бясконцага шчасьця. Ля майго ложка стаяў букет сьвежых кветак, нашых з бабуляй любімых кветак — дзядуляў падарунак. Мне было ўжо дваццаць, і ў Астрыну я прыяжджала ня вельмі часта... Усё сьпяшалася.

... Не пасьпела. Ну чаму ж тады не сказала, як я люблю яе, як удзячна за дабрыню й пяшчоту? Чаму не знайшла часу выслухаць яе аповяды пра сіроцкае дзяцінства й галечу, пра вайну й перажытае гора, пра няпростае жыцьцё? Ну чаму наша любоў такая эгаістычная? Чаму робімся чулымі й разумнымі ўжо потым, калі страчваем?

...«Бабулечка, любімая, родная, пачуй мяне!» Жудасная цішыня ў адказ. Твар бледны, безжыцьцёвы... Мае дарагія пяшчотныя рукі, якія выкармілі мяне, якія супакойвалі й даравалі, якія так лоўка перабіралі струны гітары й пяклі прысмакі...

Душа яе ў раі, я ведаю гэта дакладна. Бо не бывае людзей больш сьветлых і высакародных. А цела.. Яе пахавалі побач з маладым сынам, маім дзядзькам, трагічная сьмерць якога, я ўпэўнена, адабрала лепшыя бабуліны гады.

Невялічкі ўзгорак, захаваны ў цэмэнт... Гэта мая бабулечка Касьцянкоўская Надзея Мікалаеўна. З помніка глядзіць адкрыты дабрадушны твар рускай жанчыны. Беларуская зямля прыняла яе, бежанку, з чатырма зьнясіленымі ад голаду дзецьмі ў сорак трэцім. Беларуская зямля дала жыцьцё нам, яе ўнукам. І праўнукам, якіх яна, на жаль, ня ўбачыла. Беларуская зямля назаўсёды прыняла яе цела...

Таму Астрына для мяне — ня проста Радзіма й месца, дзе дажывае век дзядуля. Астрына — гэта сьвяты куточак, які заўсёды быў магнітам, прыцягвае й будзе прыцягваць мяне, маіх бацькоў, братоў, майго сына. Бо там магілы нашых родных. Там магілы любімых суседзяў і настаўнікаў. Магілы продкаў.

Мы — іх працяг. Яны — наш пачатак. Паядналыя кроўю й моцнымі пачуцьцямі, мы непадзельныя адныя з другімі. Як непадзельныя мы са сваімі дзецьмі... І з дзецьмі дзяцей... Памяць — нябачная ніцейка, якая працягнулася ад пакаленьня да пакаленьня і ўвесь час нагадвае тым, хто жыве: вы ня можаце, ня маеце права жыць дробязна.

А. БІБІКАВА.

Кітайскі камунізм і крыху сэксу

У сфэры культуры ды ідэялёгіі кітайцы зноў выпрабоўваюць межы дазволенага й збольшага беспакарана. Зьяўляюцца сьмелыя кінафільмы, п'есы й кнігі, газэты сталі цікавейшымі, галоўная зорка кітайскага рок-н-рола зноўку выступае перад публікай, а сэкс і дэмакратыя (менавіта ў гэткім парадку) зноў у павестцы дня.

Добрае й лагоднае аблічча камунізму — маладая жанчына ў шаўковай блузцы (вядучая вячорных тэленавінаў) апошнім часам пачынае сваю праграму ўсьмешкай з прывітаньнем: «Добрага вечару, тэлегледачы». Даючы зразумець, што ідэялагічныя вятры зьмяніліся, й сьвет культуры робіцца ўсё больш адчынены, вядучыя адмовіліся ад ранейшага прывітаньня: «Таварышы тэлегледачы, добры вечар», якога цэлыя тры гады патрабавалі прыхільнікі жорсткай лініі.

«Таварышы» — у Кітаі ня проста слова, але сігнал трывогі. Калі ён гучыць, дык гэта папярэджаньне аб тым, што камісары ад культуры ня дрэмлюць. Калі ж яго не чутно, дык людзі ведаюць, што пакуль маюць магчымасьць павесяліцца.

«Ціск з боку ўраду зьменшыўся,— сказаў адзін кітайскі журналіст, які апошнімі часамі часта трапляў у палітычную калатню.— Мы зноў можам дыхаць».

Сёньняшняя даступнасьць забаваў ды розных іншых цікавых рэчаў мае сваё палітычнае вымярэньне. Некалькі гадоў таму, калі ўлада прыхільнікаў жорсткай лініі дасягнула апагея, большасьць звычайных рабочых ды гарадзкой моладзі адчувалі ўжо ня столькі прыгнёт камунізму, колькі яго невераемную нудоту.

КАХАНЬНЕ Й ТРАКТАРЫ

Цяпер гэта пачынае зьмяняцца. На экранах паяўляюцца ня толькі дакумэнтальныя фільмы пра перадавыя трактарныя заводы, але й любоўныя «мыльныя оперы». Ганконгскія фільмы, у якіх гэроі па-майстэрску валодаюць прыёмамі кун-фу, моцна адсунулі прапагандыскі тандэт пра мужных дзеячаў камуністычнай партыі, якія ахвяравалі барацьбе свае маладыя жыцьці.

Некаторыя кнігі ды газэтныя артыкулы закранаюць палітычныя праблемы й нават заклікаюць да большай дэмакратыі, але з найбольшым энтузіязмам артысты й гледачы парушаюць табу, якое дытычыць голага цела й сэксу.

«Голая»! — абвясьціла буйнымі іерогліфамі газэта Міністэрства культуры, зьмяшчаючы фотаздымак заходняй харашуні. У суправаджальным артыкуле цьвяроза разважалася аб браку голай натуры ў кітайскіх кінафільмах. Аднак фота ўсё ж выглядала не да месца ў газэце, якая да апошняга часу служыла бастыёнам артадоксаў.

У адным шанхайскім тэатры мужчына з жанчынай нібы кахаліся за шкляной панэльлю, а ў пекінскім — акторка выйшла на сцэну ў адным споднім цялеснага колеру.

Парнаграфія ў Кітаі забаронена, але яна дае вялікія прыбыткі, таму выдаўцы шукаюць розныя прычыны, каб зрабіць на продаж штоколечы напаўнепрыстойнае. Адно выдавецтва ў Юхані добра зарабіла нават на танным буклеце, вокладку якога аздобіў калаж з кабечых грудзей ды галаў.

«Самыя распаўсюджаныя выпадкі гвалту над маладымі жанчынамі ў Кітаі» — абвяшчае загаловак, выкананы буйнымі чырвонымі іерогліфамі. Прадмоўка памерам у абзац растлумачвае, што мэта выдаўцоў — папярэдзіць жанчын пра пагрозы гвалту ды сэксуальнай зьнявагі. Наступныя 75 старонак складаюцца з канкрэтных прыкладаў. «Культурнае асяроддзе сьведчыць пра тое, што атмасфэра цяпер крыху разрадзілася, а эканоміка — на ўздыме»,— сказаў Хэ Сінь, сацыёлаг, які заўсёды трымаўся цьвёрдагаловых, а сёньня спрабуе палепшыць сваю рэпутацыю.

ЗАБАРОНЕНАЕ, АЛЕ ПРЫБЫТКОВАЕ

Кантроль над кінематаграфіяй паслаб, і кітайскія тэлегледачы здолелі нарэшце ўбачыць фільмы Чжана Імоў, забароненыя ў Кітаі, але вылучаныя на прэмію Амэрыканскай акадэміі кінамастацтва.

Калі адзін кітайскі актор старэйшага пакаленьня вярнуўся нядаўна ў Пекін пасьля працяглага побыту ў замежжы, ён быў уражаны тым, як маладыя рэжысёры выпускаюць фільмы з зоркамі року, не пытаючы ў нікога дазволу. «Раней падобнае было б немагчыма,— жахнуўся ён.

Цуй Дзянь, самы вядомы ў Кітаі рок-музыкант, упершыню за колькі гадоў атрымаў дазвол зрабіць вялікі канцэрт у Пекіне. Быў поўны аншлаг, фаны віталі свайго куміра, крычэлі й танчылі, а паліцыя абыякава пазірала на ўсё гэта. Упершыню дазволена праца аматарскіх радыёстанцый, па ўсёй краіне адчыняюцца дыскатэкі й бары. Газэты па выхадных выпускаюць адмысловыя забаўляльныя дадаткі, а вечаровыя бульварныя газэткі пішуць збольшага пра злачынствы, скандалы ды пра рок-музыкантаў. Часам яны друкуюць й навіны. Камуністычная партыя за апошнія месяцы мусіла тройчы папярэдзіць шанхайскую газэту «Народныя вячорныя навіны» за яе празьмерную цягу да сэнсацый.

«Журналістыка зьмяняецца вельмі імкліва,— засьведчыў адзін журналіст, які спэцыялізуецца на пераменах у газэтнай індустрыі.— Шмат якія выданьні сёлета не атрымаюць субсідый, таму ўсе яны раптам кінуліся паляваць чытачоў. Яны (газэты) ужо ніколі ня будуць гэткімі, якімі былі раней».

Зоркі аб здароўі й каханьні (21—27 чэрвеня)

АВЭН пачуваецца стомлены ад адносін са сваім партнёрам. Аднак з 22-га пачнуцца зьмены да лепшага. Зьвярніце ўвагу на здароўе 26-га й 27-га чэрвеня. Усе важныя справы запланаваць на 23-га й 25-га. Не кахайцеся 23-га й 24-га.

БЫК павінен мець вытрымку, ня быць зайздросным і ня трэба нэрвавацца. Болей увагі надавайце здароўю: гімнастыка, бег і шпацыр дапамогуць вам. Вітаміны (цыбуля, памідоры, салата) вельмі карысныя ў гэты час. Усе важныя мерапрыемствы пачынайце 24-га й 25-га.

БЛІЗЬНЯТАМ неабходна сачыць за здароўем 21-га й 22-га. У дарогу на гэтым тыдні лепш не выяжджаць 22-га й 24-га чэрвеня. Сьцеражыцеся прастуды, траўмаў і аварыяў. Ад сустрэчы з сябрамі стане цяплей на душы. Фінансавыя справы ідуць нядрэнна, а адсюль і добры настрой.

РАКУ зоркі прынясуць навіны, зьвязаныя з замежжам. Мабыць, затэлефануе каханы. Пачаўся ваш час: бярыце адпачынак і ад'яжджайце на мора. 24-га й 26-га добрыя дні для розных справаў. Атрымаеце нечаканыя грошы, будзе добры настрой, а гэта і паўплывае на адносіны ў сям'і.

ІЛЬВУ неабходна пазьбягаць стрэсаў, сварак і канфліктаў. Захочацца ў дарогу. Гэта зьвязана з бізнэсам альбо з магчымасьцю атрымаць грошы. Добрыя для гэтага дні: 24-га й 26-га. Каханьне захопіць вас у палон 26-га й 27-га. Здароўе трымаецца на добрым узроўні.

ПАНЬНЕ на карысьць дыета й актыўныя дзеяньні. Новыя справы пачнуцца ўдала 25-га й 27-га. Патрэбен адпачынак... Добрыя навіны развеюць дрэнны настрой. 25-га й 26-га ўзьнікнуць ідэі й планы, зоркі дапамогуць іх зьдзейсьніць. Каханыя ўступілі на шлях узаемнага пачуцьця.

ШАЛІ будуць клапаціцца ня толькі аб сваім здароўі, але й аб сваіх родных. У многіх перамены ў асабістым жыцьці. Юпітэр дапаможа зрабіць крокі на шляху да посьпеху. Зьявіцца чалавек, які падзеліць з вамі вашы праблемы. Нэрвавацца не патрэбна 21-га й 24-га.

СКАРПІЕНУ трэба паклапаціцца аб здароўі 22-га й 23-га. Знойдзецца сябра, які можа падвесьці, зьвярніце ўвагу на яго словы й абяцаньні, але зрабіце, як лічыце неабходным. Больш адпачывайце. Удалы дзень для розных справаў — 26-га. Не турбуйцеся, калі справы будуць выходзіць з-пад кантролю 21-га. Дыета — рыба, цыбуля, салата й гуркі.

ЛУЧНІКА ўсё дрэннае абыдзе, добрае застанецца. Зоркі даюць уздым пачуцьцям, энэргію й прыгажосьць. 26-га зможаце вырашыць адну з праблемаў й дамагчыся посьпеху з праблемаў. Сустрэчы, кантакты й сувязі. Рухацца па магчымасьці болей, 27-га раім збавіць тэмп й адпачыць.

КАЗЯРОГУ раім не траціць грошы. Сустрэнеце чалавека, які «западзе» у сэрца й выкліча цікавасьць. 21-га не рабіце закупы, асьцерагайцеся сварак і падманаў. Удалыя дні для работы й вырашэньня значных пытаньняў 24-га й 25-га чэрвеня. 27-га вас наведае добры стары сябра альбо сваяк.

ВОДНІКУ лепей ня мець справы з грашыма, рызыкуеце згубіць тое, што маеце. 21-га й 22-га на першае месца паўстане пытаньне аб здароўі. Дыета й адпачынак — вашы памагатыя. Не ўжывайце салодкага й алкаголю. Можаце захварэць 23-га альбо 24-га. Новыя справы будуць удалымі й пасеюць аптымізм.

РЫБЫ плаваюць у хвалях каханьня, узаемаразуменьня. Добры пачатак усіх спраў 24-га й 25-га чэрвеня. Вельмі карысны тварог, яйкі, малако й салата. Добры сябра прымусіць зьмяніць да яго адносіны. 23-га зьявяцца перашкоды на шляху да посьпеху.

Падрыхтаваў
А. КАНДРАШОЎ.

21, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.40, 00.45. Пад купалам сусвету. 8.55. Тэлебачанне-школе. 9.00. «Мачаха». Мастацкі фільм. 9.50. «Знаёмства з Галандыяй». Фільм 3-ці. 10.10. Дакументальныя фільмы. 11.15. «Карчмарка». Спектакль Гродзенскага драмтэатра. 13.30. Навіны. 13.40. «Выбар». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. 16.05. «Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. 16.40. Каралеўскае паляванне. 17.30. Вобраз. 18.10. Дзённік Прынемання. (Гр.). 18.20. Веснік гарсавета. (Гр.). 18.45. Рэпартаж з Сесіі абласнога Савета. (Гр.). 19.15. Дзедка за рэпку... 19.45. Дзелавы партнер. 20.25. «Фантазія». Кінанарыс. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.30. Сустрэча са старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевічам. 22.30. Спартыўны тэлекур ´ер. 22.50. Мастацкі фільм «Гордасць і забабоны».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Посмотри, послушай... 8.40. «Прищущил». Фильм-спектакль для детей. 9.55. Что? Где? Когда? 11.20, 17.25. Гол. 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.15. «Пчела Майя». Мультфильм. 16.00. Беседы с епископом Василием (Родзянко). Передача 4-я. 16.20. Звездный час. 17.50. Погода. 17.55. К 70-летию «Мосфильма». Документально-публицистический фильм. «Обыкновенный фашизм». 1-я серия. 19.15. Эхо недели. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Премьера художественного фильма «Азбука любви». 4-я серия. 22.10. Новая студия представляет: Жизнеописание. Бомонд. Каталог Федерико. Мегамикс. Здравствуйте! 00.05. Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Утренний концерт. 8.10. Совершенно секретно. 9.05. Устами младенца. 9.35. Мульти-пульти. 9.40. Телевизионный театр России. 10.45. Досуг. 11.00. «Немножко солнечного света». Художественный фильм (Евразия-ТВ). 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. «Аты-баты шли солдаты». Художественный фильм. 14.55. Премьера документального фильма «Дикая природа Америки» (США). 15.25. Там-там новости. 15.40. Трансросэфир. 16.25. Мегаполис. 16.55. Ты помнишь... 17.25. Спасение 911. 18.20. Бизнес в России. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Художественный фильм «Вершина мира» (США). 20.20. Антракт. 20.30. Рек-Тайм. 21.00. Без ретуши. 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 22.35. Ваше право. 22.45. На сесии ВС Российской Федерации. 23.00. Каунтдаун.

ПОЛЬША-I

17.05. Программа для подростков. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Империя господина Бритаса». Сериал пр-ва Англии. 18.50. Антенна. 19.10. Сатирическая программа. 19.20. Наши рядом с нами. 19.45. Польша издали. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.00. Миниатюры. 21.15. Телетеатр. 22.35. Концерт. 23.30. Прямо из Бельведера. 23.45. Новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10.Сериал пр-ва Англии. 01.10. Горячая линия. 01.20. Концерт. 01.25. Развлекательная программа. 02.25. «Лорка — смерть поэта». Сериал пр-ва Испании. 03.15. Спортивная студия.

ПОЛЬША-II

13.00. Студия второй программы. 13.10. Специальная линия. 14.00. Панорама. 14.05. «Встреча с охотником на куропаток». Фильм пр-ва Швеции. 15.00. Музыкальный сериал. 16.00. Женщина в японском искусстве. 16.45. Программа дня. 17.00. Мои книги. 17.30. Панорама. 17.35. Спорт. 17.50. «Новые приключения». Мультсериал. 18.15. Обзор кинохроник. 18.50. Польская кинохроника. 19.00. Местная программа. 19.30. Панорама. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. «Наш век». Документальный сериал. 21.00. «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. 21.30. Автожурнал. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 23.40. Без обезболивания. 23.05. «Гулящая». Фильм пр-ва Испании. 00.05. Криминальная хроника. 01.00. Панорама. 01.05. Ночь и стресс.

22, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10. Пад купалам сусвету. 8.25. Дакументальныя фільмы. 9.20. І нараджае слова музыку. 10.20. Роднае слова. 10.50. Рандэву на арэне. Частка 1-я. 11.50. Мастацкі фільм. «Гордасць і забабоны». 13.30. Навіны. 13.40. «Мяне даймае смех». Мастацкі фільм. 15.15. «Разам весела ісці», «Казкі-недаказкі». Фільмы-канцэрты. 16.05. Сізбар-топ-10. 17.05. «Хлопцы апошняй вайны». Тэлеспектакль. 17.35. Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. 18.00. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.15. Дзелавы партнёр. (Гр.). 18.30. Навіны Бі-бі-сі. 19.00. Абласныя навіны. (Віцебск). 19.10. Пазіцыі ўрада. Ці магчыма стрымаць рост цэн. Прамая лінія. 20.10. Мост. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». 22.25. НІКа. 22.45. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Футбол. Кубак Беларусі. Фінал «Неман» (Гродна) — «Ведрыч» (Рэчыца); Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Мультфильм. 8.50. Человек и закон. 9.20. «Азбука любви». Художественный фильм. 4-я серия. 9.50, 24.05. «Человек Пацифиды». Научно-популярный фильм. 9-я серия. (Австралия). 10.50, 23.55. Пресс-экспресс. 13.00. Теннис. Уимблдонский турнир. 14.25. Деловой вестник. 14.40. Мир денег Адама Смита. 15.10. Блокнот. 15.15. «Пчела Майя». Мультфильм. 16.05. Много музыки. 16.50. Технодром. 17.30. «Обыкновенный фашизм». Документально-публицистический фильм. 2-я серия. 18.35. Погода. 18.40. Навстречу Московскому кинофестивалю. 18.55. Тема. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Впервые на телеэкране. «Сто солдат и две девушки». 22.20. «Виктория». Фестиваль солдатской песни.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Мульти-пульти. 8.00. Поет хор Калифорнийского университета. 8.20. Без ретуши. 9.15. Рек-тайм. 9.45. Досуг. 10.00. «К-2» представляет: «Медиа». 10.50. Параллели. 11.05. «Ва-банк». Художественный фильм. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Ансамбль «Русская кавалькада». 14.00. Открытый чемпионат России по легкой атлетике. 15.00. Телебиржа. 15.30. Там-там новости. 15.45. Студия «Рост». 16.15. Трансросэфир. 17.00. Аз есмь. 17.30. История одного изобретения. 17.45. Парламентский час. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 182-я серия. 20.15. Он спросил электрика Петрова... 21.00. Отечество мое. 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 22.35. Давайте разберемся. 22.50. Арт-обстрел. 00.10. Маскарад-салат.

ПОЛЬША-I

17.00. Программа на вечер. 17.05. Для детей. Тик-так. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Спесир». Сериал пр-ва США. 18.50. Автожурнал. 19.15. Чрезвычайный пересмотр. 19.40. Сейсмограф. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 20.55. 7 минут для министра труда. 21.15. «Обратная сторона». Фильм пр-ва Франции. 22.45. Публицистическая программа. 23.15. Культурно-публицистическая программа. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Провинциальный блокнот. 00.50. Горячая линия. 00.40. Возвращение бардов. 01.10. Репортер. 01.55. Репортаж. 02.15. «Паутина». Фильм пр-ва Польши. 02.55. Телетеатр. Б. Брехт. «Слова и музыка».

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.05. Местная программа. 9.35. «Аннетта». Мультсериал. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 11.05. Экспресс репортеров. 11.35. Развлекательная программа. 12.00. Панорама. 12.05. Оперный журнал. 13.35. Репортаж из Сараево. 14.00. Панорама. 14.05. Отчизна. 14.20. «Смех — это здоровье». Фильм пр-ва США. 14.40. М. Лавинская в Париже. 15.00. Музыкальный сериал. 16.40. Документальный фильм. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Тележурнал. 17.30. Панорама. 17.35. Польская мода. 17.50. «Аннетта». Мультсериал. 18.15. Отчизна. 18.40. Моя вера. 19.00. Местная программа. 19.30. Панорама. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. «К. Дебюсси». Документальный фильм. 21.00. Концерт. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. 23.20. «Ночь живых мертвецов». Фильм ужасов пр-ва США. 01.00. Панорама.

23, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10. Пад купалам сусвету. 8.25. «Харэаграфічныя навелы». Фільм-балет. 9.30. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.20. Рандэву на арэне. Частка 2-я. 11.20. «Бомж». Мастацкі фільм. 12.45. Дакументальныя фільмы. 13.30. Навіны. 13.40. Футбол. Кубак Беларусі. Фінал. «Нёман» (Гродна) — «Ведрыч» (Рэчыца). 15.10. «Спыніся, прыслухайся». Дакументальны фільм. 16.00. Відзьма-нявідзьма. 17.40. Навошта дадзена улада? 18.30. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.40. Лідская панарама. (Гр.). 19.10. Каварня «Пяці зорак». 19.40. «Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». 22.25. НІКа. 22.45. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Топ-агент. Музычная праграма; Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20, 11.20. Мультфильм. 8.30. Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). 9.20. О чем поют дети земли. 9.55, 24.20. «Человек Пацифиды». Научно-популярный фильм. 10-я серия. (Австралия). 10.50, 00.10. Пресс-экспресс. 11.40. «Встреча перед разлукой». Художественный фильм. 13.00. Теннис. Уимблдонский турнир. 14.25. Телемикст. 15.10. «Пчела Майя». Мультфильм. 15.35. Премьера телефильма «Музыкальный прогноз». 3-я серия. 16.05. Между нами, девочками... 16.25. Премьера мультфильма «Летающий дом». 16.50. Технодром. 17.25. Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Здравствуйте, мои дорогие!». 17.50. Погода. 17.55. «Просто Мария». 18.40. Хроника международного музыкального фестиваля «Белые ночи Санкт-Петербурга». 19.00. ТВ-версия. 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Премьера художественного фильма «Азбука любви». 21.10. Миниатюра. 21.25. Премьера телефильма «Вспомная будущее». 22.20. «Сочи-93». Открытый Российский кинофестиваль. 23.25. Л-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей.7.55. Утренний концерт. 8.10. Отечество мое. 9.05. У Ксюши. 9.35. Мульти-пульти. 9.50. Он спросил электрика Петрова. . . 10.35. Программа «03». 11.05. Художественый телефильм «Санта-Барбара».182-я серия.11.55. Пилигрим. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Досуг. 13.40. Киноглаз. 15.10. Сигнал. 15.25. Там-там новости. 15.40. Студия «Рост». 16.10. Трансросэфир.16.55. Христианская программа. 17.25. «В поисках третьего пути». 17.45. «Смотри на меня, как на равного». Благотворительный концерт. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. «Санта-Барбара». 183-я серия. 20.15. Музыка крупным планом. 21.00. Студия «Нота бене». 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 22.35. Экран криминальных сообщений. 22.45. На сессии ВС Российской Федерации. 23.15. Баскетбольное обозрение. 23.45. Ханнес Бэкман в Одессе.

ПОЛЬША-I

13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Каталог памятников. 14.05. Наш век. 14.50. Театр. 15.15. Кто боится иезуита? 15.45. В поисках утеряной книги. 16.15. Композитор и его город. 16.45. Фотограф. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Программа для подростков. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Посылка для Маргарет Тэтчэр». Фильм пр-ва Украины. 19.15. Здоровье. 19.35. Мы и мир. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.10. Спортивная студия. 23.05. Наше, польское. . . 23.30. Лексикон польской развлекательной музыки. 23.45. Новости. 00.00. Музыкальная программа. 00.10. Горячая линия. 00.20. «Консул». Фильм пр-ва Польши. 02.05. «Белое танго». Сериал пр-ва Польши. 03.15. Это люблю. 03.55. Важнейшие события XX века.

ПОЛЬША-II

12.00. Панорама. 12.05. Студия второй программы. 12.15. Спортивная студия. 13.00. Студия второй программы. 13.10. Развлекательная программа. 13.30. Автожурнал. 14.00. Панорама. 14.05. «Большие надежды». Сериал пр-ва Англии. 15.00. Концерт. 16.00. Документальный фильм. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Артист и его мир. 17.30. Панорама. 17.35. Спорт. 17.45. Розыгрыш лото. 17.50. «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. 18.15. Экостресс. 18.35. От первого до первого. 19.90. Местная программа. 19.30. Панорама. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. Документальный фильм. 20.30. Театральные встречи. 21.00. «Большие надежды». Сериал пр-ва Англии. 22.00. Панорама. 22.30. Экспресс репортеров. 23.00. Театральная студия. 00.45. Репортаж с открытия памятника. 01.00. Панорама. 01.10. Праздник моря.

24, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10. Пад купалам сусвету. 8.25. «Чароўная нітка», «Казка аднаго сяла». Дакументальныя фільмы. 9.05. Топ-агент. 9.35. «Мачаха». Мастацкі фільм. 10.25. Рандэву на арэне. Частка 3-я. 11.25. Студыя «Тэлесябрына». 11.35. «Як на споведзь. . . » Сустрэча з народным пісьменнікам Беларусі В. Быкавым. 13.30. Навіны. 13.40. «Пераправа». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. 16.20. «Казка пра зорнага хлопчыка». Мастацкі фільм. 1-я серыя. 17.25. Мультфільмы. 17.50. «Погляд на святую Тройцу». Дакументальны фільм. 18.30. Навіны Бі-бі-сі. 19.00. Абласныя навіны. (Гродна). 19.10. Зачытайце маё пісьмо. . . 19.15. «Жывём на зямлі адной». Татары Гродзеншчыны. (Гр.). 19.45. Да ведама дзелавых людзей. 20.25. Пазіцыя ўрада. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. «Мачаха». Заключная серыя. 22.30. «Залатая дзесятка». Конкурс маладых палітыкаў. 2-гі тур. 23.35. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Кидди-видди. 8.40. Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). 9.25. Такие вот матрешки. . . . 9.40. В мире животных (с сурдопереводом).10.20.«Азбука любви». Художественный фильм..5-я серия.10 — . 50, 00.40. Пресс-экспресс. 11.20. Мультфильм. 11.35. «Вас вызывает Таймыр». Художественный фильм. 13.00. Теннис. Уимблдонский турнир. 14.25. Телемикст. 15.10. Блокнот. 15.15. «Пчела Майя». Мультфильм. 15.40. Пока горит свеча. 16.05. Беседы с епископом Василием (Родзянко). Передача 5-я. 16.20. Это вы можете. 17.25. ...До 16 и старше. 18.05. Погода. 18.15. «Просто Мария». (Мексика). 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Лотто «Миллион». 21.10. Репортаж ни о чем. 21.25. Художественный фильм «Лошади в океане». 23.25. Видеодром. 23.55. Рок-н-ролл ТВ.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Студия «Нота бене». 8.50, 17.25. Мульти-пульти. 9.25. «Парад Победы». Документальный фильм. 10.20. Параллели. 10.35. Мегаполис. 11.05. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 183-я серия. 11.55. XX век в кадре и за кадром. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Студия «Сатирикон». 15.00. Алгоритмы. 15.30. Там-там новости. 15.45. Голос, которого не было. 16.15. Трансросэфир. 17.00. «Танец». На сцене — глухонемые дети. 17.45. Парламентский час. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. «Санта-Барбара». 184-я серия. 20.15. Хроно. 20.45. Экран криминальных сообщений. 21.00. Зов Водолея. 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 22.35. Соло. 23.20. Блистательный Санкт-Петербург.

ПОЛЬША-I

7.00. «Белое танго». Сериал пр-ва Польши. 7.50. Здоровье. 8.15. «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. 9.00. Это люблю. 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.25. Дошкольники дома. 10.50. Поговорим о детях. 11.00.«Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. 12.00. Документальный фильм. 12.30. Военно-документальный журнал. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.50. Документальный фильм. 14.40. Вокруг медицины. 14.55. Мы живем в Польше. 15.15. Польская скульптура. 15.35. Животные мира. 16.00. Через моря и льды. 15.35. Как быть молодым и красивым. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Для молодежи. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. 19.10. Католический журнал. 19.30. Военно-публицистический журнал. 19.45. Сатирическая программа. 20.00. Музыкальный ящик. 20.10. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.15. «Клуб парадайс». Сериал пр-ва США. 22.15. Фестиваль польской песни Ополе-93. 23.45. Хозяйственные новости. 00.05. Фестиваль польской песни Ополе-93. 03.00. «Роман и Магда». Фильм пр-ва Польши. 04.25. «Эмигрант». Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.05. Местная программа. 9.35. Жизнь в зоопарке. 10.00. Студия второй программы. 10.10. «Поколения». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 11.05. Слова и лица. 12.00. Панорама. 12.05. Студия второй программы. 12.15. Художественный фильм. 14.00. Панорама. 14.05. Киносеанс. 14.35. Польский рок. 15.00. Богдан Папроцкий — портрет. 15.50. Репортаж. 16.20. Документальный фильм. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Большой мяч. 17.30. Панорама. 17.35. Программа с участием проф. Й. Бральчика. 17.50. Жизнь в зоопарке. 18.15. В тени Кремля. 18.50. Публицистическая программа. 19.00. Местная программа. 19.35. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.00. Репортаж. 20.25. Рок на ступеньках. 21.00. Портрет композитора. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. 23.20. «Реквием для Ляльки». Фильм пр-ва Чехословакии. 01.00. Панорама. 01.05. Репортаж об американской пластике.

25, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10. Пад купалам сусвету. 8.25, 12.50. «Зачарпні з роднай крыніцы». Дакументальны фільм. 9.00. «Мачаха». Заключная серыя. 9.50. Рок-Айленд. 10.50. Пад сузор ´ем кахання. 13.30. Навіны. 13.40. Кінанастальгія. «Два Фёдары». Мастацкі фільм. 15.15. «Казка пра зорнага хлопчыка». Мастацкі фільм. 2-я серыя. 16.20. Для дзяцей. Ці любіце вы тэатр? 17.00. Чэмпіянат Беларусі па лёгкай атлетыцы. Перадача з Гомеля. 17.45. Студыя «Тэлесябрына». 18.20. Дзённік Прынёмання. (Гр.). 18.30. «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). 19.15. Гаспадар. 19.55. Мінская брама. 1-е аддзяленне. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. Мастацкі фільм. «Палеты ў сне і наяве». 23.10. НІКа. 23.25. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Мінская брама. 2-е аддзяленне.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 5.20. Утренняя гимнастика. 5.30. Утро. 7.45. Фирма гарантирует. 8.20. Олеся и компания. 8.50. Фильм-детям. «Шестнадцать девушек из шестнадцати городов». 10.00. Клуб путешественников (с сурдопереводом). 10.50, 00.50. Пресс-экспресс. 11.20, 18.15. Америка с М. Таратутой. 11.50. Концерт мужского хора. 12.10. П. Штейн, А. Ремез. «Гренада». Фильм-спектакль. 14.25. Бридж. 14.50. Бизнес-класс. 15.05. Теннис. Уимблдонский турнир. 16.05. Таланты и поклонники. 17.20. Межгосударственый телеканал «Останкино» представляет программу «Татарстан: в поисках себя». 17.40. Погода. 17.45. Человек и закон. 18.45. Поле чудес. 19.40. Сокойной ночи, малыши! 20.40. Человек недели. 20.55.Художественный фильм «Арифметика убийства».23.35.**ВИД представляет:** Политбюро, Музобоз, Автошоу, Программа «Х». 01.00. «Парад звезд». Благотворительный ночной бал.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Время деловых людей. 7.55. Зов Водолея. 8.50. Большой кандал. 9.05. На концерте Тамары Гвердцители. 10.05. Белая ворона. 10.50. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 184-я серия. 11.40. Золотая шпора. 12.10. Преодоление. 12.40. Крестьянский вопрос. 13.25. Ижица. 13.55. Песни над Кижами. 14.40. Телебиржа. 15.10. Там-там новости. 15.25. Студия «Рост». 15.55. Трансросэфир. 16.25. Минарет. 16.55. «Девочка, которая написала слово Свобода». Художественный фильм. 1-я серия. 17.45. Парламентский час. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера телеэкрана. «Гордыня и предрассудки». (Евразия-ТВ). 21.05, 22.35. «К-2» представляет: «Абзац». 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 23.00. Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? 10.00. Новости. 10.10. Мама и я. 10.20. Дошкольники дома. 11.00. «Кузен Понс». Фильм пр-ва Франции. 12.45. Четверть часа на экране. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Сельскохозяйственная программа. 13.45. Только у нас. 13.55. Тема дня. 14.00. Любовь на каникулах. 14.15. Документальный фильм. 14.55. Законы и люди. 15.10. Телепластикон. 15.30. Немного другой документ. 16.00. Состояние души. 16.15. Такая жизнь. 16.35. Если не оксфорд, то что? 16.55. Какая школа? 17.00. Программа на вечер. 17.05. Для детей. 17.50. Музыкальная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.20. Важнейшие события XX века. 19.00. Каждый имеет право. 19.20. Свидание «в темную». 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей.21.15. «Женщины и мужчины». Фильм пр-ва США. 22.15. Фестиваль польской песни Ополе-93. 23.45. Вечерние новости. 00.05. Фестиваль польской песни Ополе-93. 03.00. «Комедиантка». Сериал пр-ва Польши. 03.55. Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. 9.05. Местная программа. 9.35. Мультфильм. 10.00. Студия второй программы. 10.10. «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. 10.35. Мир женщин. 11.05. Культурно-публицистическая программа. 11.45. Развлекательная программа. 12.00. Панорама. 12.05. Студия второй программы. 12.10. Программа о животных. 13.00. Студия второй программы. 13.10. Культурно-публицистическая программа. 14.00. Панорама. 14.05. «Австралийцы». Сериал пр-ва Австралии. 15.00. Музыкальная программа. 16.30. Документальный фильм. 16.55. Программа на вечер. 17.00. Программа для модежи. 17.30. Панорама. 17.35. Спорт. 17.50. Мультсериал. 18.20. «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. 18.45. Праздник моря. 19.00. Местная программа. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.45. Колесо фортуны. 23.20. «Сорняки». Фильм пр-ва США. 01.40. Телетеатр.

26, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10, 23.20. Пад купалам сусвету. 8.25. «Таміра» прапануе: мастацкі фільм «Палеты ў сне і наяве». 10.00. Паказвае Віцебск. 11.00. Тыдзень планеты. 11.15. Урокі здароўя. 11.50. Для дзяцей. 12.20. Што на свеце пачуваецца... 13.05. «Кароль — есть кароль». Тэленавэла. 13.35. Паміж намі, жанчынамі... 14.20. У «Дынама» — юбілей. 15.00. Мультфільмы. 15.40. Шануйце песні свае... 16.40. Святкаванне 200-годдзя Мінскай праваслаўнай епархіі. 18.55. Прэм ´ера дакументальнага фільма Беларускага тэлебачання «Кола лёсу». 19.05. Трэці тайм. 19.50. Сустрэча для вас. Наш госць — старшыня асацыяцыі экстрасэнсаў секцыі медыцыны Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь В. І. Конанцаў. Прамая лінія. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.35. Мастацкі фільм «Аўтар песень» (ЗША). 23.05. НІКа. 23.30. Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. 6.25. Утренняя гимнастика. 6.35. Пресс-экспресс. 6.45. Субботнее утро делового человека. 7.30. В мире моторов. 8.00. Погода. 8.05. «Марафон-15» представляет. 9.30. Эльдорадо. 9.00. Автограф по субботам. 9.30. Книжный двор. 10.10. Непутевые заметки, или Путешествие с Соней в поисках Америки. 10.35. Авиакосмический салон. 10.50. Музыкальный киоск. 11.20. Лица власти. 11.35. Фильмы режиссера Г. Панфилова. «Валентина». 13.10. Премьера мультфильма «Принц и русалочка» (Франция). 14.25. Деньги и политика. 14.55. Спортивная программа «Ультра-си». 15.40. Красный квадрат. 16.20. Счастливый случай. 17.20. Художественный фильм «Настоящий» (США). 19.40. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Браво. 21.40. Что? Где? Когда? 22.40. Студия «Резонанс» представляет. 23.20. Погода. 23.25. 50x50. 00.45. Теннис. Уимблдонский турнир.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. Свой взгляд на мир. 7.50. Родники. 8.20. Виниловые джунгли. 8.50. Студия «Рост». 9.20. «Лад-галерея». 9.50. Козырная дама. 10.20. Сигнальный экземпляр. 10.30. Публицистическая программа «45». 11.15. Кинотеатр повторного фильма. «До свиданья, мальчики...». 12.40. Крестьянский вопрос. 13.20. Пилигрим. 14.05. Амика веритас. 15.05. Уходящая натура. 15.50. «К-2» представляет: «Звезды Америки». 16.20. Футбол без границ. 17.15. Фильм-премьер. 17.30. Автограф мастера. 18.15. Устами младенца. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. «Ва-банк II, или Ответный удар». Художественный фильм. 20.50. Антракт. 21.00. Контрасты. 21.40. Репортер. 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 22.35. Первенство мировой лиги по волейболу. Россия — Бразилия. 23.35. Программа «А».

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. 8.30. Информационно-хозяйственный журнал. 9.35. Все об огороде. 10.00. Новости. 10.10. «Зерно». Программа католической редакции для детей. 10.35. Программа для детей и молодежи. 12.00. Документальный фильм. 13.00. Новости. 13.10. Программа о семье. 13.40. Звериная одиссея. 14.30. Вокруг рокен-ролла. 14.50. Мультфильмы У. Диснея. 16.05. Телетеатр. 18.00. Телеэкспресс. 18.25. «Детектив в сутане». Сериал пр-ва Англии. 19.10. Спортивная студия. 20.00. Вечеринка. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.00. Польские зоопарки. 21.30. «Зависть». Фильм пр-ва США. 22.30. Фестиваль польской песни Ополе-93.23. 45. Новости. 00.00. Фестиваль польской песни Ополе-93.02. 05. Ночное кино. «Дилинджер». Фильм пр-ва США. 03.15. «Комедиантка». Сериал пр-ва Польши. 04.10. Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. 9.00. Панорама. 9.05. Программа для детей. 10.05. «Такие одинокие». Программа для глухонемых. 10.25. Урок языка глухонемых. 10.30. Приветствие. 10.40. Сообщество в культуре. 11.10. Что слышно? 11.40. Публицистическая программа. 11.50. Развлекательная программа. 12.45. Киносеанс. 13.20. Телетурнир. 14.00. Развлекательная программа. 14.30. Домашний врач. 15.00. Польские фамилии. 15.30. Спортивная студия. 16.20. Животные мира. 16.55. Письма из Европы. 17.25. Розыгрыш лото. 17.30. Панорама. 17.40. Программа на вечер. 17.45. «Полный дом». Сериал пр-ва США. 18.10. Телетурнир. 19.00. Местная программа. 19.30. Программа для детей. 19.35. Академия польского кино. 21.30. Большой спорт. 22.00. Панорама. 22.25. Слово на воскресенье. 22.35. Развлекательная программа. 23.10. «Банита». Сериал пр-ва Канады. 00.10. «Руководство в аду». Фильм пр-ва США.

27, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. 8.10, 20.30. Пад купалам сусвету. 8.25. Слова да чалавека. 8.55. Справы вайсковыя. 9.40. Мультфільм. 10.25. «Дзівосныя азёры». Кінанарыс. 10.40. Клуб «Гаў-гаў». 10.55. Жыццё з песняй. 11.20. Асілак. 12.10. «Знаёмства з Галандыяй». Фільм 4-ы. 12.40. Мы дорым вам «Пралескі». 13.15. «Я стаю ля рэстарана...». Спектакль. 15.00. «Прыгоды ў каралеўстве». Мультфільм. 20-я серыя. 15.35. Таямніца. 16.05. Існасць. 17.05. Слова і музыка. 18.55. З панядзелка... 19.35. Вакальны цыкл «Мелодыя». 20.00. Панарама. 20.40. Калыханка. 21.05. Мастацкі фільм «Доктар Фаўстус» (Германія). 23.15. Каралеўскае паляванне. 00.15. Сізбар-топ-10.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 17.45, 23.00. Новости. 6.20. Утренняя гимнастика. 6.30. Автошоу. 6.45. Технодром. 7.00. Час силы духа. 8.00. Центр. 8.30. Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». 9.00. Пока все дома. 9.30. Тираж «Спортлото». 9.45. Утренняя звезда. 10.35. Военное ревю. 11.05. Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика» (Англия). 11.30. Клуб путешественников. 12.20. Новое поколение. 13.00. Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». 13.10. Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». 14.00. Футбол. Чемпионат России. «Динамо» (Москва» — «Локомотив» (Москва). В перерыве — Новости. 15.55. Живое дерево ремесел. 16.00. Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). 16.50. Панорама. 17.30. Телелоция. 18.00. Променад в Мариинском. 18.55. Погода. 19.00. «Экрану» — 25: Неюбилейный рассказ о юбилее. 21.00. Итоги. 21.45. Спортивный уик-энд. 23.00.«Гимн красоте». Супер-шоу Консая Ямомото. **Ночные страсти:** 23.25. «Таинственная погоня. 23.50. «Леди исчезает». Художественный фильм. 01.25. Теннис. Уимблдонский турнир.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25. «Египтянин». Документальный фильм. 8.05. Студия «Рост». 8.35. Ностальгические посиделки. 9.05. Лучшие игры НБА. 10.05. Аты-баты... 10.35. Кипрас Мажейка. 11.05. «Последний месяц осени». Художественный фильм. 12.40. Шесть соток. 13.20. Не вырубить... 13.35. Российская энциклопедия. 14.20. Лясы. 14.50. Букет для вас. 15.35. Театр одного художника. 15.55. В мире животных. 16.55. Волшебный мир Диснея. «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». 17.45. Великие цирки мира. 18.45. Праздник каждый день. 19.25. Премьера телеэкрана. «Опиум». 20.35. Сам себе режиссер. 21.05. Америка Владимира Познера. 21.25. У Ксюшы. 22.20. Автомиг. 22.25. Звезды говорят. 22.30. Спортивная карусель. 22.35. Коробка передач. 22.50. Первенство мировой лиги по волейболу. Россия — Бразилия.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. 8.00. Подводная одиссея команды Кусто. 8.45. Сельское хозяйство в мире. 9.15. Сельскохозяйственная программа. 9.40. Польские зоопарки. 10.00. Программа для молодежи. 11.25. Документальный фильм. 12.20. В кино и на кассете. 12.40. «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. 13.25. Телеконцерт пожеланий. 13.55. Театр для детей. 14.45. С камерой среди зверей. 15.00. «Прощай Рокфеллер». Сериал пр-ва Польши. 15.55. Весна наша. 16.30. Сто вопросов. 17.15. Развлекательная программа. 18.00. Телеэкспресс. 18.30. «Династия». Серия 195.19. 20. Спортивная студия. 20.00. Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.15. «Жемчуг в короне». Сериал пр-ва Англии. 22.10. Развлекательная программа. 23.00. Спортивное воскресенье. 23.45. Музыкальная программа. 00.15. Горячая линия. 00.25. «Рыжебородый». Фильм пр-ва Японии. 03.20. «Комедиантка». Сериал пр-ва Польши. 04.15. Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.25. Обзор событий недели. (Для глухих). 8.55. Мультфильм. 9.20. Фильм для глухих. 10.10. Слово на воскресенье. (Для глухих). 10.20. Приветствие. 10.30. Местная программа. 11.30. Программа для детей. 13.00. «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Англии. 13.45. Краковские легенды. 14.00. Путешествие во времени и пространстве. 15.10. Программа о животных. 15.40. Концерт года. 16.00. События недели. 16.30. Час Ханной Берберой. 17.25. Программа дня. 17.30. Панорама. 17.40. «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. 18.10. Театр в кадре. 19.30. Программа для детей. 19.35. «Любовь среди воров». Комедия пр-ва США. 21.10. Спортивная студия. 22.00. Панорама. 22.35. Колесо фортуны. 23.10. Было время. 00.00. Документальный фильм.

АПОШНЯЯ СТАРОНКА

Сьціслым радком

■

Яшчэ толькі распачалося лета, а на Нёмане ўжо спынілася навігацыя. Спала вада ў рацэ.

■

На мяжы ў Брузгах як найменей трохкіламэтровая чарга. Людзі чакаюць па некалькі сутак. Шчодра ліецца гарэлка, паляцца вогнішчы, забруджваецца й зьнішчаецца лес.

■

На аўтастаянцы каля чыгуначнага вакзала ў Горадні днём прагучалі два стрэлы з газавага пісталета. Мясцовыя гандляры цыгарэтамі й далярамі не падзялілі месца паміж сабой. Міліцыя разьбіраецца.

■

Канвэрсія на службе ў народа — гэты лёзунг даўно ўжо не зыходзіць са старонак газэт. У Горадні «рассакрэчаны» аб 'ект, які раней служыў грамадзянскай абароне. Бомбасховішча стала барам у цэнтры горада.

■

Футбольная каманда вэтэранаў Гарадзенскай вобласьці ад 'ехала ў Польшчу, дзе правядзе некалькі таварыскіх матчаў з замежнымі калегамі.

■

Цэлымі днямі на вуліцы Савецкай у Горадні стаіць машына, з яе гучна разносіцца музыка. Тут прадаюць білеты на канцэрты расейскіх артыстаў. Яны ня вельмі раскупляюцца.

■

У гарадзкім парку ніводнай вольнай лаўкі амаль цэлы дзень. Паўсюдна моладзь. Побач унівэрсітэт і музычная вучэльня. Студэнты здаюць сэсію.

■

Цяжка, як пасьля хваробы, дыхаецца прадпрымальнікам. Падаткі на ўвоз імпартнай прадукцыі падчас перавышаюць кошт саміх тавараў.

■

Аднаму майму знаёмаму, ужо пэнсійнага ўзросту, праз сорак гадоў патэлефанавала жанчына, з якой ён быў знаёмы яшчэ ў маладосьці. У яе ўсё добра: трое дзяцей выйшлі ў людзі, ёсьць унукі, аднак майго знаёмца яна ніколі не забывала! Дарэчы, увесь гэты час яны пражылі ў адным горадзе.

■

Пасьля працы ў Макэдоніі вярнулася знаёмая жанчына. Вось ужо два месяцы на роднай зямлі, а зноў звыкнуцца з нашым жыцьцём, з саўдэпаўскай псіхалёгіяй ніяк ня можа.

Ф. МАЛЕЦКАЯ.

Ад Горадні да Сарагосы

Гарадзенскі мастак Сяргей Грыневіч удзельнічаў ў выстаўках у Польшчы, Летуве, Украіне, Расеі, Іспаніі й Германіі. Яго творы знаходзяцца ў музэі Максіма Багдановіча ў Горадні, варшаўскай галерэі «Брама», у прыватных калекцыях і банках іспанскага горада Сарагоса.

15 чэрвеня ў Горадні ў выставачнай зале на вуліцы Э. Ажэшкі адчынілася выстаўка карцін С. Грыневіча.

Фатаграфаваў **А. УЛАДАСЕВІЧ.**

Крымінальная хроніка

■

Увечары, каля 23-х гадзін побач з гатэлем «Турыст» невядомыя напалі на жыхара Беластока, які выйшаў з рэстарана на падпітку, пабілі й абрабавалі яго. Адабралі 43 даляры ЗША, 35 тысяч рублёў, зьнялі летнік і туфлі.

Пошук рабаўнікоў працягваецца.

■

На КПП «Парэчча» затрымана грамадзянка Польшчы, якая спрабавала вывезьці 55 блокаў цыгарэт «Мальбара».

У той самы дзень за вываз пральнай машыны й чатырох аўтамабільных крышак затрыманы два летувісы.

■

Амаль у дзьве гадзіны ночы спрацавала ахоўная сігналізацыя кавярні «Адпачынак» па вуліцы Даватара, што ў Горадні. На другім паверсе будынка аператыўнай групай быў затрыманы супрацоўнік малога прадпрыемства.

■

Падчас пашкоджаньня пульта кіраваньня ў цэху Бярозаўскага шклозавода «Нёман» Лідзкага раёна, дзе вырабляюць шклянкі, гарачае шкло трапіла на варштат. Адбылося загараньне. Агнём зьнішчана 300 мэтраў электрычнага проваду, сапсаваны 8 электрарухавікоў. Страты ад пажару склалі 200 тысяч рублёў.

■

У саўгасе «Рось» Ваўкавыскага раёна скрадзены ядахімікаты «Цілт» і «Раўндон». Колькасьць і кошт іх высьвятляецца.

За крадзёж ядахімікатаў са склада саўгаса «Бальшавік» Слонімскага раёна затрыманы навучэнцы Жыровіцкага саўгаса-тэхнікума. Сума ўкрадзенага склала 26 546 рублёў.

Са склада ГЗМ калгаса «Нёман» Лідзкага раёна скралі 616 літраў паліва А-76. Злодзеі прабілі дзірку ў бочцы з палівам, а склад нікім не ахоўваўся.

■

Падчас інкасацыі дзённай выручкі арэнднай крамы № 1 у г. Лідзе выяўлена падробная купюра Расейскага банка вартасьцю 5 тысяч рублёў. На ёй не было нават вадзяных знакаў. Узбуджана крымінальная справа.

А. ІВАНОЎ,
сябра прэс-групы УУС аблвыканкама.

Рынак

Пасьля апошніх падаражаньняў цэны на рынку таксама ўзрасьлі. Нават зеляніна, якой шмат паўсюдна, не таньнее. Весялей толькі ад таго, што рынак аблюбавалі музыкі. Раней можна было бачыць толькі дарослых, а ў мінулыя выхадныя канцэрты Вівальдзі ігралі на скрыпках дзьве дзяўчынкі — дзевяці й дванаццаці гадоў.

Цэны на некаторыя харчовыя тавары на Гарадзенскім рынку ў мінулыя выхадныя:

Сьвініна, 1 кг — 900—3500 руб.
Бараніна, 1 кг — 2000 руб.
Вэнджаніна, 1 кг — ад 1100 да 3200 руб.
Сала, 1 кг — 1000 руб.
Шынка собская, 1 кг — 2000 руб.
Масла, 1 кг — 1100 руб.
Тлушч, 1 кг — 500 руб.
Сьмятана, 1 л — 600 руб.
Сыр «Расейскі», 1 кг — 1400 руб.
Сыр собскі, 1 кг — 350 руб.
Салата — 20 руб.
Кроп — 10 руб.
Чарэшні, шклянка — 130—150 руб.
Цыбуля, пучок — 15 руб.
Морква — 50—80 руб.
Трускаўкі, 1 кг — 800—900 руб.
Рэдзька, пучок — 100 руб.
Яйкі, дзесятак — 200—250 руб.
Гуркі, 1 кг — 350 — 400 руб.
Памідоры, 1 кг — 1000—1100 руб.
Рыба «Гарбуша», 1 кг — 2000 руб.
Мёд, 1 кг — 1500 руб.
Разынкі, 1 кг — 1200 руб.
Яблыкі, 1 кг — 700 руб.
Бананы, 1 шт.— 300 руб.
Ружы, 1 шт.— 150—400 руб.
Абрыкосы, 1 кг — 1700 руб.
Гарэлка, 1 бут.— 700 руб.
Даляр ЗША — 1240—1250 руб.

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

АНАНІМ

Апавяданьне

(Працяг. Пачатак на 5-й стар.).

У мяне бо таксама быў дзень вялікага выступу. Як у тым панавым апавяданьні. Пан мог бы пра гэта няблага напісаць. Звычайная справа. Паехалі ўдваіх ў Казімер. Елі полудзень. Сьмяяліся, бавіліся, зьбіралі кветкі. А потым, напэўна, спалі разам. Ва ўсякім разе на тое выглядала. Але ўсё было зусім інакш. Гэта была мая жанчына. Напраўду мая — тая, што была мне прызначана Богам, прыродай і ўсё астатняе. Спаткаў яе, але толькі запозна. Яна таксама спаліла сябе з іншымі. Ведаю, што яна некалі чакала мяне, выглядала на вуліцу. А потым пачала непакоіцца, што я не прыйду й што можа мяне наогул няма. І тады яна змяніла іншаму.

Ніколі перад тым я ня бачыў яе. Яна села ў мой самаход каля «цэнтральнага». Назвала нейкі адрас, а я ўбачыў у люстэрку яе твар. Быццам бы токам мяне трапіла. Потым мы размаўлялі, а мне ўсё здавалася, што гавару адно глупства. Я ведаў, што вязу за плячыма цэлы сьвет. Ехаў асьцярожна. Яна апавядала нешта пра Жэшув, пра сябе. А я слухаў. Ніколі й нікога так ня слухаў, як яе. Мы вылезьлі з самаходу ў Старым Месьце, й я дакрануўся яе рукі. Яна паглядзела на мяне вывучальна, нібы жартаўліва, але разам нейк страшэнна паважна. Я змоўк. А потым усё было як сон. Пан можа мне верыць, а можа й не. Я ведаю, што тое, пра што пішу, выглядае маной. Сам жа я, калі думаю пра гэта, дык мне пачынае здавацца, што тое быў нехта іншы, ня я. Ня я. Мне закарцела паказаць ёй увесь сьвет. Не. Няпраўда. Нейк трэба зважаць на словы. Я хацеў убачыць увесь сьвет разам з ёй. Мы ўжо анічому не зьдзіўляліся. Ані яна, ані я. У яе была нейкая важная справа ў міністэрстве. Дзеля гэтага прыехала. (Мовіла яна яксьці сьпеўна-забаўна). Нічога не зрабіла. Мы паехалі ў Казімер. Дожджыкі зьмяніліся сонцам. Хмары здаваліся нейкімі звар 'яцелымі. Мы хадзілі па тым горадзе. Усё было зялёна-белаблакітным. Чырвоным таксама. Яблыкі ляжалі проста на вуліцах. Пахла імі. Гэта райскі зьмей прапаноўваў іх нам на кожным кроку. Мы не паддаліся спакусе. Я раптам зразумеў, што дагэтуль здраджваў з уласнай жонкай гэтай жанчыне, якая стаяла побач мяне. Пра нашыя сем 'і мы не размаўлялі. Увогуле слоў было ўсё менш. Здаецца, мы ўсё больш баяліся адно аднаго. І разам мы ўсё болей чуліся шчасьлівымі.

Зрэшты, ня ведаю, ці сапраўды ўсё было менавіта гэтак. Ня ведаю. Нічога сёньня ня ведаю. Яна ўцякла ад мяне ўжо на вуліцы ў Варшаве. Як глупак я чакаў яе да паўночы на тым самым месцы. Я ня ведаў нават яе прозьвішча. Нават яе не пацалаваў. Яна баялася. Была мудрэйшай за мяне. Ведала, што нам ужо ня стане сілы, каб будаваць усё наноў. Я ўсё разумею. Але ўсё адно не магу перастаць пра яе думаць. Таго праведзенага з ёю дня, і я ведаю гэта дакладна, мне павінна хапіць да канца жыцьця. І гэта страшна. Вось чаму я ўсё гэта й напісаў. Няважна, калі хтось узлазіць на падаконьне й крычыць. Важна потым ягонае маўчаньне.

З паважаньнем — шафёр таксоўкі.

ПРОЗА Ежы Пшыэьдзецкага перакладаецца шырока ў сьвеце. На беларускай мове дагэтуль не друкавалася. Гэтае апавяданьне ўзята з апошняга зборніка пісьменьніка «Амаральныя апавяданьні». Пераклаў з польскай мовы С. Астравец.

«ПАГОНЯ»

Рэдактар С. АСТРАЎЦОЎ

Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына»

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газэта выдаецца штотыдзень па пятніцах.
Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.

Падпісана да друку 17.06.1993 г.

Тыраж 3075 паасобнікаў. Замова 2898